• выдаецца са жніўня 1917 г. БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА • кошт 3000 рублёў

13 чэрвеня 1998 г. субота, № 122 (23473)

ЗВЯЗДА

АБВАЛЬНАГА РОСТУ ЦЭН НА МЯСНЫЯ І МАЛОЧНЫЯ ПРАДУКТЫ НЕ БУДЗЕ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 11 чэрвеня пабываў у адкрытым акцыянерным таварыстве «Мліпекс» і на малаказаводзе № 3, наведаў фірменны магазін. Ён азнаёміўся з умовамі працы работнікаў, прадукцыяй, якую выпускаюць на прадпрыемствах. А гэта дзесяткі назваў тварагу, сыркоў, малака і іншых малочных прадуктаў, якія кожны дзень паступаюць на стол мінчан.

Многіх жыхароў сталіцы хвалюе пытанне аб росце цэн на малочныя прадукты. І не выпадкова. Вядома, што вытворцы настойваюць на іх павышэнні, сцвярджаючы, што выпуск харчовых тавараў становіцца стратным. Аднак сёння на прылаўках магазінаў няма харчовых тавараў, на якія мэтазгодна павышаць цэны, лічыць прэзідэнт. Неабходна пашырыць асартымент прадукцыі і на прылаўкі магазінаў у бліжэйшы час паставіць шэсць гатункаў тварагу і дзесяць гатункаў каўбасных вырабаў. Толькі тады, на думку Аляксандра Лукашэнкі, магчыма павышэнне цэн вышэй за ўзровень інфляцыі на іх асобныя гатункі.

Кіраўнік дзяржавы застаўся задаволены якасцю мяснoй і малочнай прадукцыі, якую вырабляюць на мінскіх прадпрыемствах, адзначыўшы пры гэтым, што жыхары рэспублікі аддаюць перавагу айчынным прадуктам харчавання.

Ігар ХОМІЧ, БЕЛТА.

ЦЭНЫ

ПАСЛУГІ СУВЯЗІ МОГУЦЬ «ПАДРАСЦІ» Ў ЦАНЕ

Міністэрства сувязі мае намер у бліжэйшы час у чарговы раз павялічыць тарыфы на свае паслугі.

Як паведаміла карэспандэнту «Звязды» начальнік упраўлення эканомікі і фінансаў міністэрства Ларыса Лабковіч, зараз гэтае пытанне актыўна абмяркоўваецца з Камітэтам цэн Мінэканомікі, ад якога, дарэчы, найперш і залежыць прынятае рашэння аб павелічэнні тарыфаў. Міністэрства сувязі прапануе павялічыць іх недзе на 20 працэнтаў, але па асобных пазіцыях. Найперш прапанова аб павелічэнні датычыць абаненцкай платы за карыстанне тэлефонам, а таксама ўнутрыгарадскіх і міжгародніх размоў па краіне. Прычына — стратнасць гэтых відаў паслуг.

«Мы б хацелі, каб тарыфы на паслугі раслі штомесяц у межах дазволеных двух працэнтаў інфляцыі, — адзначыла Ларыса Пятроўна, — аднак кошт асобных нашых паслуг настолькі малы, што часам зрабіць пераразлік з улікам гэтых двух працэнтаў немагчыма ды і немэтазгодна. Апошні раз тарыфы на паслугі міжгародняй і гарадской тэлефоннай сувязі ў сярэднім на 10 працэнтаў павялічваліся 11 сакавіка, перад гэтым — 1 кастрычніка 1997 года. Між тым узровень інфляцыі за мінулы год склаў 163 працэнты, а тарыфы на паслугі сувязі былі за той жа тэрмін павялічаны толькі на 135 працэнтаў».

На думку Ларысы Лабковіч, прапанова павялічыць тарыфы на асобныя віды паслуг на 20 працэнтаў ніколькі не выбіваецца з рамак славутых двух працэнтаў інфляцыі ў месяц, таму гаварыць аб нейкім вялікім росце цэн на паслугі сувязі не даводзіцца. Інакш кажучы, дазволены ўзровень павелічэння ў месяц падсумоўваецца за пэўны перыяд (так у свой час было і з павелічэннем тарыфаў на паслугі пасажырскага транспарту). Тым больш, як заўважыла Ларыса Пятроўна, Камітэт цэн наўрад ці зацвердзіць гэтыя самыя 20 працэнтаў. Верагодна, лічба будзе крыху меншая.

Што датычыць тэрмінаў змянення тарыфаў, карэспандэнту «Звязды» было сказана: «Мы спадзяёмся, што з пачатку наступнага месяца».

Сяргей РАСОЛЬКА.

Аддзяленне экстраннай хірургіі дзіцячага хірургічнага цэнтра Мінска. Дзіцячы хірург-эндаскапіст **Аляксандр СВІРСКІ** з чатырохгадовай **Кацяй ФЕРАГА.**

Фота Анатоля КЛЯШЧУКА.

«КАЛІ АБЯЦАЛА «ЗВЯЗДА» — НЕ ПАДМАНЕ!»

Шчыра кажучы, калі везлі адзін з нашых галоўных прызоў мінулага розыгрышу «звяздоўскай» латарэі сярод падпісчыкаў — індычанят — яе пераможцы Марыі Антонаўне Суша з Чэрвеньскага раёна, крыху хваляваліся. Як-ніяк, столькі часу прайшло, а жывы прыз вязём толькі зараз. Але на тое былі свае аб'ектыўныя прычыны: птушак прыйшлося браць на Маладзечанскай птушкафабрыцы (бліжэй індычанят нідзе не было), а везці іх у халады — гарантаваная для крыхкіх доўганогіх «пылянятаў» смерць. А потым, як на бяду, цяжкая спякота. Ды і з Марыяй Антонаўнай ніяк не звязаўшыся, не заспакоіш — не паведаміла пераможца дакладнага адраса. Нарэшце ўсё ж рызыкнулі — і праз кожныя некалькі кіламетраў няблізкага шляху ўсё заглядвалі ў багажнік: як там жывы прыз? На шчасце, усё абышлося — давезлі індычанят у вёску Новыя Зелянкі жывымі і здаровымі.

— Што вы, а я асабліва і не хвалявалася, — заспакоіла нас Марыя Антонаўна. — Хаця і на вуліцы, і ў магазіне часам жартавалі: дзе, маўляў, твой прыз, чаму не вязуць індычанят? А я кажу: «Звязда» — газета сур'ёзная, калі абяцалі, значыць прывязуць. Дарэчы, чамусьці чакала вас якраз недзе ў сярэдзіне чэрвеня. Раней, вядома, немагчыма было».

Марыя Антонаўна зараз на пенсіі, як і яе муж. На дваіх — больш як 90 гадоў працоўнага стажу. «Усё жыццё, з 1946 па 1991 год, на палявых работах, працавала тут, у саўгасе. Тут жа працаваў і муж, апошнія гады быў завршчыкам». За гэты час муж і жонка Сушы не толькі працавалі, але і выгадавалі пяцярых дзяцей. Дарэчы, адзін з сыноў якраз і запаўняў купон на ўдзел у латарэі.

Мы парадаваліся, што наш жывы прыз трапіў, як кажуць, па прызначэнню. Хоць і на пенсіі гаспадары, але гаспадарку трымаюць вялікую: карова, свінні, куры. Дваццаць індычанят ва ўзросце 43 дзён (ужо вялікія птушкі) тут жа былі «пастаўлены на пастой» у вялікім хляве. Марыя Антонаўна шчыра парадавалася ўдачы, якая напаткала іх сям'ю, і ўжо наўздагон нашай машыне нечакана запыталася: куды пісаць нам запрашэнне ў госці? «Дасылайце зноў купон на наш розыгрыш прызоў, выйграваўце парсючка, а адрас ваш мы ўжо ведаем — самі прыедзем», — паабяцалі нам гаспадыні.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Фота Мікалая АМЕЛЬЧАНКІ.

На здымку: «звяздоўскі» жывы прыз у надзейных руках.

КРЫМІНАЛ

ЗАТРЫМАНЫ ХАБАРНІКІ

Пракуратурай Гродзенскай вобласці завершана следства і крымінальная справа накіравана ў суд у адносінах да старшага оперупаўнаважанага АЭЗ Гродзенскага аблвыканкама. У 1996 годзе ён схіліў даць хабар службовым асобам Гродзенскага медвучылішча ў суме 500 долараў ЗША сваю знаёмую О. Крышаловіч. Атрымаўшы ад апошняй 500 долараў, грошы прысвоіў. Ён жа, выконваючы асобныя даручэнні следчага па крымінальнай справе па абвінавачванню Н. Маланчыка схіліў апошняга да дачы хабару службовым асобам, якія праводзілі следства, для змянення меры спынення і змякчэння абвінавачвання. Атрымаўшы ад Маланчыка 2 тысячы долараў ЗША, супрацоўнік міліцыі ўказаную суму таксама прысвоіў. Пракуратурай абвінавачваемы арыштаваны.

Пракуратурай Берастаўіцкага раёна накіравана ў суд крымінальная справа па абвінавачванню старшага інспектара Гродзенскай рэгіянальнай мытні В. Сахнова, які ў сакавіку 1998 г. на тэрыторыі мытнага паста «Берастаўіца-2» наўмысна доўгі час не афармляў мытных дакументы жыхарам Славакіі Грофу Густаву і Чэхіі -- Крэйчы Лабару, якія ехалі ў Беларусь, у выніку чаго ўказаныя грамадзяне былі вымушаны даць Сахнову хабар у нямецкіх марках.

Пракуратурай Брэсцкай вобласці арыштаваны старшыня калгаса імя Чкалава А. Кузьміч, які абвінавачваецца ў дачы хабару ў выглядзе 1 тыс. долараў ЗША і 4 літраў самагону рэвізору-кантралёру КРУ аблсельхарча Н. Зелянко.

Беларускай ваеннай пракуратурай узбуджана крымінальная справа ў адносінах да маёра в/ч 2044 С. Марцьянава па прыметах злачынства, прадугледжанага арт. 249 п. «а» КК РБ (злоўжыванне ўладай), які, праходзячы службу на пасадзе намесніка начальніка аддзялення пагранічнага кантролю «Дацішкі», па дагаворанасці з грамадзянінам Літвы злоўжываў службовым становішчам: не выязджаючы за межы Рэспублікі Беларусь, на працягу 2 гадоў афарміў увоз на імя сваёй маці 5 аўтамабіляў.

Аляксей ТАРАНАЎ.

БЕЛАРУСКАЯ ЗБРОЯ Ў МАСКВЕ

На міжнароднай зброевай выставе ў Маскве прадстаўлена звыш 100 кампаній і фірмаў. У іх ліку Беларускае оптыка-механічнае аб'яднанне. Выставу наведаў вядомы канструктар зброі М. Калашнікаў.

Як паведаміў намеснік генеральнага дырэктара БелОМА В. Кіскін, прадстаўленыя на выставе узоры з Беларусі выклікалі цікавасць у бізнесменаў шэрагу краін -- ад Карэі і В'етнама да Егіпта і іншых дзяржаў Афрыкі. Шэраг узораў (прыцэлы, прыборы начнога бачання) перададзены таксама для пастаяннай экспазіцыі ў Выставачна-інфармацыйны цэнтр пасольства Беларусі ў Маскве.

Станіслаў БЕРЫБУЛАЎ -- спецыяльна для «Звязды»

УСМІХНЕМСЯ!

«Новы беларус» едзе на шасцісотым «Мерсэдэсе», а наперадзе праз вуліцу па пешаходным пераходзе дзядок дарогу пераходзіць. «Новы беларус» выбягае з машыны і — на дзеда:

— Для вас жа, казлоў, падземны пераход пабудавалі, шастаеце тут...

Дзед прыходзіць дадому і кажа бабцы:

— Сёння такі ветлівы малады чалавек трапіўся. На «вы» называў і аднекуль празвішча ведае.

Малюнак Аркадзя САЛТЫКОВА.

БЕЛАРУСЬ — РАСІЯ: ТОЛЬКІ РАЗАМ МЫ ПРЫЙДЗЕМ ДА ДАБРАБЫТУ І ДЭМАКРАТЫІ

Прыём з нагоды нацыянальнага свята — Дня прыняцця Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце, якое адзначаецца 12 чэрвеня, правёў Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Расійскай Федэрацыі ў Беларусі Валерый Лашчынін. На ўрачыстасці прысутнічалі прэм'ер-міністр нашай краіны Сяргей Лінг, старшыні абедзвюх палат Нацыянальнага сходу Анатоль Малафееў і Павел Шыпук, віцэ-прэм'ер Валерый Кокараў, прадстаўнікі навуковай і культурнай грамадскасці, замежныя дыпламаты.

Прэм'ер-міністр Сяргей Лінг ад імя кіраўніцтва Беларусі павіншаваў пасла і ў яго асобе ўвесь расійскі народ са святам і падкрэсліў, што лёсы двух краін і народаў былі цесна пераплецены і ў цяжкія гады вайны, і ў час станаўлення незалежнасці. «На старым фундаменце мы будуем новыя дзяржавы і новыя эканомікі. Толькі разам мы прыйдзем да дабрабыту і дэмакратыі», — сказаў ён.

Галіна ШАРАЕВА, БЕЛТА.

БЕЛАРУСЬ ЗАСТАНЕЦЦА НАДЗЕЙНЫМ СЯБРАМ І ПАРТНЁРАМ ЮГАСЛАВІІ

Прыхільнасць Беларусі да развіцця цеснага супрацоўніцтва з Югаславіяй у палітычнай, эканамічнай і іншых галінах была пацверджана прэзідэнтам краіны Аляксандрам Лукашэнкам у час яго сустрэчы з югаслаўскай дэлегацыяй, якую ўзначальвае Старшыня Веча Рэспублік Саюзнай Скупшчыны Срджа Божавіч. Яна адбылася 12 чэрвеня ў рэзідэнцыі кіраўніка дзяржавы.

Вітаючы югаслаўскіх гасцей, Аляксандр Лукашэнка выказаў таксама гарачую падтрымку пазіцыі кіраўніцтва Югаславіі адносна захавання цэласнасці дзяржавы і неўмяшання ў яе унутраныя справы. «Мы катэгарычна супраць драблення Югаславіі і гатовы ўдзельнічаць у любых кансультацыях, у тым ліку і на вышэйшым узроўні, якія дапамогуць вырашэнню гэтага пытання», — падкрэсліў прэзідэнт.

Вольга ШЧАДРЫНА, БЕЛТА.

Вучаніца 4 класа віцебскай СШ № 3 Света Бандарэнка стала лаўрэатам міжнароднага конкурсу юных піяністаў, які праходзіў у Смаленску.

Фота Аляксандра ХІТРОВА, БЕЛТА.

ПАРЛАМЕНЦКІЯ СЛУХАННІ ПА ПРАВАХ ЧАЛАВЕКА ДАПАМОГУЦЬ РАССТАВІЦЬ УСЕ КРОПКІ НАД «І» Ў ГЭТЫМ ПЫТАННІ

Падрыхтоўцы да правядзення парламенцкіх слуханняў па правах чалавека была прысвечана нарада, якую 12 чэрвеня правёў Старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Анатоль Малафееў. У ім прынялі ўдзел кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Міхаіл Мясніковіч, яго намеснік Аляксандр Абрамовіч, кіраўнікі Канстытуцыйнага і Вярхоўнага судоў Рыгор Васілевіч і Валянцін Сукала, міністр замежных спраў Іван Антановіч, міністр адукацыі Васіль Стражаў, парламентарыі, прадстаўнікі Савета бяспекі, Генеральнай пракуратуры, Адміністрацыі Прэзідэнта, міністэрстваў юстыцыі, абароны, унутраных спраў і Мінгарвыканкама.

Анатоль Малафееў нагадаў, што парламентарыі лічаць мэтазгодным правесці слуханні па правах чалавека 23 чэрвеня, хоць раней яны намячаліся на восень. Слуханні будуць адным з галоўных мерапрыемстваў, прысвечаных 50-годдзю прыняцця Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека.

Ён адзначыў, што існуюць розныя ацэнкі захавання правоў чалавека ў нашай краіне з боку Еўрапейскага саюза. І для таго, каб ва ўсім свеце былі непрадузятыя адносіны да Беларусі, парламентам і па лініі Міністэрства замежных спраў праводзіцца паслядоўная работа. Анатоль Малафееў паведаміў, што Нацыянальны сход сфарміраваў адзіную дэлегацыю, якая мае права прадстаўляць Беларусь у Парламенцкай асамблеі АБСЕ. Яе бліжэйшая сесія будзе праходзіць 6-7 ліпеня ў Капенгагене. Спікер назваў абсурдам сітуацыю, калі ў гэтай аўтарытэтнай арганізацыі нашу краіну прадстаўляе апазіцыя, бо тры чвэрці дэпутатаў з былога Вярхоўнага Савета ўвайшлі ў склад Нацыянальнага сходу. Вяртаючыся да тэмы парламенцкіх слуханняў, старшыня Палаты прадстаўнікоў выказаў пажаданне, каб у іх прыняў удзел прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка, таму што ў адпаведнасці з Канстытуцыяй кіраўнік дзяржавы з'яўляецца гарантам захавання правоў і свабод грамадзян, а ўсе галіны ўлады павінны ствараць сістэму, накіраваную на выкананне гэтай задачы. Удзельнікі нарады падтрымалі гэту прапанову і прыйшлі да адзінай думкі, што выступленне прэзідэнта павінна падвесці вынік слуханням.

Не выклікала пярэчанняў і прапанова кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Міхаіла Мясніковіча аб тым, каб з асноўным дакладам на слуханнях выступіў міністр замежных спраў Іван Антановіч. Судакладчыкамі па розных аспектах правоў чалавека будуць сам кіраўнік прэзідэнцкай адміністрацыі, а таксама дзяржаўны сакратар Савета бяспекі Віктар Шэйман, міністр юстыцыі Генадзь Варанцоў, генеральны пракурор Алег Бажэлка, старшыня Канстытуцыйнага суда Рыгор Васілевіч, старшыня Вярхоўнага суда Валянцін Сукала і міністр унутраных спраў Валянцін Агалец. Але гэта не значыць, падкрэсліў Міхаіл Мясніковіч, што кола прамоўцаў будзе абмежавана гэтымі асобамі.

Старшыня Камісіі па правах чалавека і нацыянальных адносінах Палаты прадстаўнікоў Юрый Кулакоўскі лічыць мэтазгодным запрасіць на слуханні прадстаўнікоў недзяржаўных арганізацый, а таксама ААН, кансультатыўнай групы АБСЕ, паслоў. Іх удзел, на думку Юрыя Кулакоўскага, будзе карысным, дасць магчымасць усяму свету паказаць, што прававыя пытанні ў нашай краіне і прадэманструе ўсім беларускім грамадзянам, што гэта не проста кампанія, а канкрэтны клопат улады аб іх правах.

Як дэмакратычны спосаб абароны правоў чалавека ахарактарызаваў маючыя адбыцца слуханні намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Аляксандр Абрамовіч. На яго думку, у ходзе іх выявіцца сапраўднае становішча з правамі чалавека ў нашай краіне. Акрамя таго, парламенцкія слуханні дапамогуць кіраўнікам розных структур на справе забяспечваць правы і свабоды грамадзян. Мерапрыемствам, якое не мае прэцэдэнтаў, назваў будучыя слуханні міністр замежных спраў Іван Антановіч. «Гэта наша вялікая смеласць і глыбіннае разуменне сітуацыі», — сказаў міністр. Ён адзначыў, што правядзенне слуханняў выклікана, перш за ўсё, рэакцыяй у адказ кіраўніцтва нашай краіны на абвінавачанні ў парушэнні правоў чалавека, але ў той жа час гэта і наступальная акцыя. Ён прапанаваў зрабіць парламенцкія слуханні па правах чалавека традыцыйнымі.

Удзельнікі нарады разгледзелі таксама шэраг арганізацыйных пытанняў, абмеркавалі рэгламент парламенцкіх слуханняў.

Эдуард ПІВАВАР, БЕЛТА.

БЕЛАРУСЬ РЫХТУЕЦЦА ДА ДНЯ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ

Справаздачы старшыняў мінскага гарадскога і абласнога выканаўчых камітэтаў, а таксама міністра сувязі рэспублікі па выкананню раней дадзеных імі даручэнняў аргкамітэтам па падрыхтоўцы і святкаванню Дня незалежнасці Рэспублікі Беларусь былі заслуханы 12 чэрвеня на пасяджэнні аргкамітэта пад старшынствам кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Міхаіла Мясніковіча.

Былі таксама разгледжаны пытанні, звязаныя з падрыхтоўкай урачыстага пасяджэння, віншаваннем удзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны, заслужаных людзей рэспублікі, працоўных калектываў, правядзеннем ваеннага і ваенна-спартыўнага свят.

Па выніках пасяджэння былі дадзены канкрэтныя даручэнні, устаноўлены тэрміны іх выканання.

БЕЛТА.

БЕЛАРУСЬ МОЖА САМАСТОЙНА ЗАДАВАЛЬНЯЦЬ ПАТРЭБНАСЦІ НАСЕЛЬНІЦТВА Ў ПРАДУКТАХ ХАРЧАВАННЯ

Прэм'ер-міністр Беларусі Сяргей Лінг 12 чэрвеня наведаў восьмую міжнародную выстаўку «Белагра-98». Ён азнаёміўся з прадукцыяй, што выпускаецца буйнейшымі вытворцамі тэхнікі — ВА «МТЗ» і «Гомсельмаш», з дасягненнямі сельскагаспадарчага комплексу рэспублікі.

Паводле слоў прэм'ер-міністра, краіна самастойна забяспечвае сябе асноўнымі відамі прадуктаў харчавання. У мінулым годзе на душу насельніцтва атрымана 640 кілаграмаў збожжа, 880 кілаграмаў бульбы, 65 — мяса і амаль паўтоны малака.

Пры наведванні экспазіцыі Сяргей Лінг адзначыў пэўныя складанасці, што існуюць у краіне з завозам цукру, рыбы, алею. Яны звязаны з недахопам валюты і цяжкасцямі, што ўзнікаюць пры яе канвертацыі на біржы. Таму, на думку прэм'ер-міністра, неабходна стварыць умовы для вытворчасці неабходных тавараў, прадуктаў харчавання ў межах рэспублікі. «Белагра-98» і прызначана садзейнічаць гэтай рабоце.

Ігар ХОМІЧ, БЕЛТА.

ПРЭМ'ЕР-МІНІСТР БЕЛАРУСІ ПАВІНШАВАЎ РАБОТНІКАЎ ЛЁГКАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

Самыя шчырыя віншаванні і найлепшыя пажаданні ад імя Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь накіраваў з нагоды прафесійнага свята кіраўнік урада Сяргей Лінг работнікам лёгкай прамысловасці. Свята адзначаецца ў нядзелю, 14 чэрвеня.

«Ваша добрасумленная, самаадданая праца служыць высакароднай мэце — больш поўнаму забеспячэнню насельніцтва рэспублікі высакаякаснымі сучаснымі вырабамі», — гаворыцца ў пасланні.

Аддаючы даніну павагі гэтай нялёгкай працы, Сяргей Лінг ад імя ўрада выказаў упэўненасць, што спецыялісты галіны з гонарам справяцца з ускладзенымі на іх задачамі, будуць і ў далейшым вырашаць праблемы, якія ўзнікаюць, мэтанакіравана працаваць над выпускам модных, высакаякасных тавараў, уносіць дастойны ўклад у развіццё эканомікі рэспублікі.

Прэм'ер-міністр пажадаў таксама работнікам лёгкай прамысловасці і іх сем'ям моцнага здароўя, новых працоўных поспехаў, шчасця, міру і дабрабыту.

БЕЛТА.

ЕЖА

У НОВЫ СЕЗОН — З НОВЫМІ ЦЭНАМІ?

Тэма забеспячэння сталічных магазінаў харчаваннем была і застаецца ў апошнія два-тры месяцы для мінчан адной з найбольш актуальных.

Не змянілася кардынальна ў лепшы бок сітуацыя і ў пачатку чэрвеня. Хаця некаторыя прадукты і з'явіліся ў мінскіх крамах зноў, але ўжо зусім па іншых цэнах. Першым жа аб павышэнні цэн, напрыклад, на вараную каўбасу «сігналізаваў» сталічны Камароўскі рынак. Тут яшчэ ў маі цана вараных каўбас вышэйшых гатункаў паднялася да 105—130 тысяч, сасісак і сарддэлек — да 110—140 тысяч рублёў, затое нікага іх дэфіцыту, як, дарэчы, і чэргаў, на Камароўцы не назіралася. Сёння гэтыя прадукты трапілі, нарэшце, і ў магазіны, але, нягледзячы на тое, што сустракаюцца яны пакуль далёка не паўсюдна, амаль ніхто з пакупнікоў больш за 500 грам іх у адны рукі не бярэ, бо кошт вараной каўбасы (ад 90 да 120 тыс. рублёў) неяк не выклікае жадання браць яе у запас.

А вось запасы цукру мінчане, здаецца, працягваюць ствараць, інакш чым яшчэ можна растлумачыць яго дэфіцыт у продажы. Заўважым, што ў магазінах, дзе яго яшчэ можна знайсці, цэны на яго «падраслі» да 25,5 тысячы.

Дзеля справядлівасці, трэба канстатаваць, што падаражэла большасць асноўных прадуктаў: грэцкія крупы, алей, ялавічына, свініна, рэпчатая цыбуля. Так, кілаграм ялавічыны першай катэгорыі каштуе ўжо амаль 78 тысяч, свініны — 98 тысяч, свіной вырэзкі — 160 тысяч, ялавічнай — 150 тысяч рублёў. «Крута» ўзняліся ў цане (да 38 тыс. рублёў з «капейкамі») таксама рыс і грэцкія крупы. Хутчэй за ўсё, на кішэнях пакупнікоў нарэшце адбілася рашэнне Мінгарвыканкама адпусціць цэны на харчовыя тавары, якія набываюцца за межамі краіны за валюту. Заводблачная сталая цана і рэпчатай цыбулі, якую прапануюць пакупнікам ужо амаль па 75 тысяч.

Як звычайна бывае ў гэту пару года, зніклі з продажу беларуская морква і бульба. Затое з'явілася іншая агароднiна, праўда, пакуль яшчэ па «зімніх» цэнах. Увогуле, летні сезон становіцца адбіўся на сталічным гандлі пакуль толькі ў плане забеспячэння мінчан малочнымі прадуктамі і тварагом: апошні пасля працяглай адсутнасці з'явіўся (у залежнасці ад тлустасці) па цане ад 33 да 39 тысяч за кілаграм, а малако перастала адлужваць сваім паршковым смакам.

Але хто ўжо дакладна чакаў спякоты, дык гэта вытворцы безалкагольных газіраваных напояў, якія паднялі цэны на сваю прадукцыю адразу на 3—5 тысяч.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні дапаўнення ў Закон Рэспублікі Беларусь «Аб сходах, мітынгах, вулічных шэсцях, дэманстрацыях і пікетаванні»

Прыняты Палатай прадстаўнікоў 20 мая 1998 года

Адобраны Саветам Рэспублікі 29 мая 1998 года

Артыкул 1. Дапоўніць артыкул 11 Закона Рэспублікі Беларусь ад 30 снежня 1997 года «Аб сходах, мітынгах, вулічных шэсцях, дэманстрацыях і пікетаванні» (Ведамасці Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, 1998 г., № 2, арт. 6) пасля часткі другой новай часткай наступнага зместу:

«Іншыя абмежаванні на правядзенне сходаў, мітынгаў, вулічных шэсцяў, дэманстрацый і пікетавання і на ўдзел у іх могуць устанаўлівацца законамі і актамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь»;

часткі трэцюю і чацвёртую лічыць адпаведна часткамі чацвёртай і пятай.

Артыкул 2. Гэты Закон уступае ў сілу з дня яго апублікавання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

11 чэрвеня 1998 г., г. Мінск. № 166-3

Валянцін Канстанцінавіч ЛУКАШОЎ

8 чэрвеня 1998 г. раптоўна памёр член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, доктар геолага-мінералагічных навук, прафесар Валянцін Канстанцінавіч Лукашоў. У росквіце творчых сіл з жыцця пайшоў буйны вучоны ў галіне тэарэтычных і прыкладных праблем геахіміі, наватар і арганізатар даследаванняў у шэрагу яе накірункаў — геахіміі гіпергенезу, пошукаў карысных выкапняў па другасных арэолах, геахіміі навакольнага асяроддзя, адзін з заснавальнікаў новага для рэспублікі навуковага накірунку — медыцынскай геахіміі.

В.К. Лукашоў нарадзіўся 25 чэрвеня 1938 г. у Ленінградзе. Ён з адзнакай закончыў Беларускі дзяржаўны універсітэт, і з 1961 г. яго творчы шлях неразрыўна быў звязаны з Акадэміяй навук Беларусі. Пасля абароны ў 1969 г. доктарскай дысертацыі ён узначаліў лабараторыю геахіміі гіпергенезу і заставаўся яе кіраўніком да апошніх дзён жыцця.

В.К. Лукашоў унёс неацэнны ўклад у вывучэнне геахіміі покрыўных адкладанняў Беларусі; яму належыць прыярытэт у даследаваннях уплыву тэхнагенезу на геахімічныя працэсы, у распрацоўцы класіфікацыі неагеахімічных тэхнагенных утварэнняў, у стварэнні тэхнагенна-геахімічных карт забруджвання гарадоў Беларусі. Ён з'яўляецца аўтарам новага геахімічнага метаду пошукаў карысных выкапняў з выкарыстаннем штучных сарбентаў, які дазваляе эфектыўна весці пошук радыяцыйных... што знаходзяцца пад покрывам асадкавых адкладанняў. На працягу многіх гадоў ён з'яўляўся старшынёй Прыбалтыйска-Беларускай секцыі Міжведамаснага савета Мінгеа СССР і АН СССР па праблеме «Навуковыя асновы геахімічных метадаў пошукаў радовішчаў карысных выкапняў» і кардынаваў усе геахімічныя даследаванні ў гэтым рэгіёне. В. К. Лукашоў уваходзіў у састаў рэдкалегіі міжнароднага часопіса «Applied Geochemistry» і ў рабочую групу «Геалагічная медыцына» Міжнароднага геалагічнага саюза.

Вынікі даследаванняў В. К. Лукашова апублікаваны ў больш чым 300 навуковых работах, уключаючы 25 манаграфій, выдадзеных у СССР, Беларусі, ЗША, Францыі, Нідэрландах і Польшчы. Ён вёў актыўную педагагічную работу — чытаў лекцыі ў БДУ і Беларускім педагагічным універсітэце, у Вільнюскім універсітэце, а таксама ва універсітэце Заходняга Антарыо і Брытанскай Калумбіі ў Канадзе.

Памёр В.К. Лукашоў у г. Упсала ў Швецыі, дзе ён па запрашэнню калег удзельнічаў у міжнароднай навуковай канферэнцыі.

Калегі Валянціна Канстанцінавіча Лукашова глыбока смуткуюць у сувязі з яго заўчаснай смерцю і перадаюць свае шчырыя спачуванні сям'і і блізкім нябожчыка. Добрую памяць пра Валянціна Канстанцінавіча Лукашова мы захаваем у нашых сэрцах.

Вайтовіч А.П., Лахвіч Ф.А., Ліштван І.І., Матвееў А.В., Гарэцкі Р.Г., Махнач А.С., Кудзельскі А.В., Кузняцоў В.А., Махнач А.А., Аношка Я.І., Пашкевіч У.І.

ХАРЧАВАННЕ Ў МІНСКУ: НОВЫЯ ЦЭНЫ І НЕЗДАВАЛЬНЯЮЧЫ АСАРТЫМЕНТ

Сітуацыя на харчовым рынку Мінска, як маглі пераканацца на ўласным вопыце пакупнікі, яшчэ далёкая ад стабільнай. Так, дэфіцыту ў такім вялікім горадзе не існуе, але гаворка найперш ідзе пра асартымент, адсутнасць добрага выбару. На гэта, між іншым, нядаўна ў чарговы раз звярнуў сваю ўвагу і прэзідэнт краіны. Неўзабаве пасля гэтага рэдакцыя звярнулася ў Галоўнае ўпраўленне спажывецкага рынку Мінгарвыканкама з пытаннямі, якія па-ранейшаму хваляюць многіх мінчан.

Першай нашай суразмоўцай стала начальнік аддзела гандлю харчовымі таварамі Таццяна БАРШЧЭЎСКАЯ.

— Таццяна Сяргееўна, як вы ўцэлым ацэньваеце сітуацыю з забеспячэннем насельніцтва харчаваннем у сталіцы?

— Лічу, што сітуацыя стабільная. Маю на ўвазе як асартымент, так і аб'ёмы паставак прадукцыі ў цэлым. У лічбах гэта выглядае наступным чынам: за пяць месяцаў гэтага года паставкі каўбасных вырабаў да плана склалі 124 працэнты; калі параўноўваць з аналагічным перыядам мінулага года — 110 працэнтаў. Паставкі цяпер не адпавядаюць...

— Але аб'ёмы рэалізаванага яшчэ не сведчаць, што ўся гэтая колькасць прадуктаў была, кажучы прасцей, намі з'едзена...

— Калі вы маеце на ўвазе «чаўнакоў», дык гандлёвыя прадпрыемствы не могуць прадаваць прадукцыю оптам. Да таго ж максімальны тэрмін захоўвання тых жа вараных каўбас усяго 72 гадзіны, так што ці мэтазгодна іх некуды вывозіць?

— Дарэчы, апошнім часам шматлікія нараканні чуюцца якраз з-за адсутнасці менавіта гэтай прадукцыі...

— Усё залежыць ад хістанняў попыту. Зараз штодзень Мінск атрымлівае да 95 тон вараных субпрадуктовых каўбасных вырабаў, лічба ж паставак наогул каўбасных вырабаў дасягае 160 тон у дзень. Асобныя мясакамбінаты павялічылі пастаўкі Мінску вараных каўбасных вырабаў з 50 да 70 працэнтаў.

— Гэта пастаўкі, а як выглядае асартымент? Калі ён стане лепшым?

— У гэтым накірунку працуюць і мясакамбінаты, і Мінсельгасхарч, і мы. Разумееце, калі трэба найперш задаволіць попыт, задаецца перакос з асартыментам. Канешне, зараз плануем выпуск не толькі каўбас з рознымі дабаўкамі, але і павялічыць, напрыклад, выпуск сасісак, сардэлек.

— Падаецца, не змянілася сітуацыя са свінінай.

— Вы, напэўна, не па тых магазінах ходзіце. Не ў кожнай гандлёвай кропцы ёсць секар мяса і не кожны магазін мае права гандляваць мясам. Зараз на двух мінскіх халадакамбінатах знаходзіцца 1,5 тысячы тон свініны. Гэтага дастаткова на некалькі месяцаў.

— Як забяспечваецца попыт на ялавічыну, малочныя прадукты, рыбапрадукты?

— На халадакамбінатах таксама ёсць рэшткі ялавічыны, з малочнай прадукцыяй зараз наогул праблем няма — гармалзаводы пакрысе пастаўляюць толькі асартымент. Рыбу і рыбапрадукты ў дастатковай колькасці гораду пастаўляюць Мінскі аптовы рыбны халадзільнік, рыбакомплекс, камерцыйныя структуры.

— У продажы доўгі час няма прадукцыі Мінскага маргарынавага завода.

— Ён стаіць да гэтага часу. За пяць месяцаў гэтага года мы атрымалі ад яго ўсяго 35 тон прадукцыі, альбо 2,6 працэнта да плана ў 1332 тоны. Але ў продажы ёсць, напрыклад, маянэз іншых айчынных вытворцаў.

Другой нашай суразмоўцай стала начальнік аддзела фінансаў і цэн Ніна МАКОЎКА.

— Ніна Васільеўна, вядома, што ў сярэдзіне мая Мінскі гарвыканкам прыняў рашэнне адпусціць цэны на імпартныя харчовыя тавары. У той спіс увайшло больш за дзесятак найменняў прадуктаў. Аднак на той час ён не прымяняўся, бо былі яшчэ запасы многіх прадуктаў. Якое становішча цяпер?

— Цукар, алей, маргарын, рыба і рыбапрадукты, грэцкія крупы, рыс, тытунёвыя вырабы, цітрусавыя, ранняя агароднiна, садавіна паступаюць па рэальна сфарміраваных цэнах, але рэалізуюцца з зніжанай гандлёвай надбаўкай, як тое і прадугледжвала рашэнне Мінгарвыканкама.

— Іншымі словамі, па рэальных цэнах паступаюць ужо ўсе прадукты з таго пераліку... Ці маглі б вы назваць, наколькі ў сувязі з гэтым узраслі цэны. Скажам, з сярэдзіны мая да сярэдзіны чэрвеня?

— Такіх лічбаў няма, і ніхто іх збіраць не будзе. Гэта складана, бо прадукты харчавання набываюцца ў розных пастаўшчыкоў, у рознай упакоўцы і г. д.

— Што ж, кожны пакупнік можа сам правесці падлікі, наведаўшы бліжэйшы магазін.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Георгій ІГНАТОВІЧ:

«БЕЛПОШТА» ЗАЦІКАЎЛЕНАЯ Ў АДСУТНАСЦІ ПРЭТЭНЗІЙ, РЭКЛАМАЦЫЙ З БОКУ СПАЖЫЎЦА...»

(Заканчэнне. Пачатак у № 119).

Марына Пятроўна АЖОЙЧЫК, г. Мінск.

— Мяне цікавіць наступнае пытанне. Які працэнт забірае пошта за аказанне паслуг па грашовых пераводах — напрыклад, пры перасылцы аліментаў альбо ганарару?

— Тарыфная плата за перасылку грашовых пераводаў з аліментамі бярэцца па тарыфах для насельніцтва і складае па мясцовых пераводах (тых, якія перасылаюцца ў межах горада, а ў сельскай мясцовасці ў межах тэрыторыі абслугоўваемай адным аддзяленнем сувязі) — 5 працэнтаў ад сумы пераводу. За пераводы з сумамі аліментаў, якія не адносяцца да мясцовых, аплата бярэцца ў памеры 10 працэнтаў ад сумы пераводу.

Тарыф за перасылку грашовых сродкаў з ганарарамі залежыць ад таго, хто аплачвае гэту паслугу. Пры аплаце перасылкі пераводам за кошт сродкаў адправіцеля (арганізацыі, прадпрыемствы, установы) плата бярэцца ў памеры 20 працэнтаў ад сумы пераводу, па мясцовых — 10 працэнтаў. Калі аплата ажыццяўляецца за кошт атрымальніка, шляхам памяншэння агульнай сумы ганарара на памер аплаты, прымяняецца адпаведны тарыф: 10 працэнтаў, 5 працэнтаў.

Сяргей Іванавіч, Барысаў:

— Георгій Яўгенавіч, ці не здарылася так, што са змяненнем эканамічнай сітуацыі пазачыняліся некаторыя аддзяленні сувязі? Ці ёсць праблемы з дастаўкай паштовай карэспандэнцыі, газет на вёсцы?

— Праблем, безумоўна, хапае. І дзіўна было б, калі б іх паменела альбо вырашаліся ўсе яны даволі проста. Але адразу заўважу, што вёска з поля зроку не выпала. Аддзяленні сувязі ў нас не пазачыняліся. Хаця, канешне ж, знізіліся аб'ёмы падпіскі, ды і аб'ёмы паштовай карэспандэнцыі таксама. Дзесьці павялічылі колькасць абслугоўваемых паштальёнам вёсак. Месцамі людзі задзейнічаны ў нас няпоўны працоўны дзень. Але ж імкнёмся да таго, каб ніводзін, няхай сабе і ў пяць двароў, населены пункт не застаўся па-за нашай увагай. І яшчэ адзін істотны момант. У нас з'явілася новая форма абслугоўвання — перасоўнае аддзяленне сувязі.

— І якім чынам яно працуе?

— Нешта накшталт добра знаёмай у глыбінцы аўталаўкі. У дакладна вызначаны час і дакладна вызначанае .месца прыбывае паштовая машына. І насельніцтву на працягу, скажам, гадзіны аказваюцца традыцыйныя паслугі — прыём паштовых пераводаў, звычайнай карэспандэнцыі, пасылак, продаж не толькі традыцыйнай нашай прадукцыі, але таксама і тавараў шырокага попыту.

Аляксандр Міхайлавіч, Мінск.

— Георгій Яўгенавіч, у мяне не пытанне, а вось што... Карыстаючыся нагодай, прадастаўленай газетай «Звязда», хацеў бы выказаць самыя добрыя словы ўдзячнасці ў адрас работнікаў 13-га паштовага аддзялення горада Мінска. Даволі часта даводзіцца туды завітваць з рознымі клопатамі. І заўсёды бачу, з якой уважлівасцю ставяцца паштовыя работнікі да кожнага кліента. Здараецца, старому чалавеку сёе-тое падаецца незразумелым, дзяўчаты адразу ж растлумачаць, дапамогуць разабрацца, падкажуць, як лепей зрабіць у той альбо іншай сітуацыі. Словам, прыемныя, сімпатычныя людзі працуюць у 13-м паштовым аддзяленні. Радуе і знешні выгляд памяшкання, у якім размешчана паштовае аддзяленне.

— Дзякуй, Аляксандр Міхайлавіч, за добрыя словы. Нам вельмі прыемна, калі ўзровень абслугоўвання задавальняе кліента. Дарэчы, скаргаў з месцаў да нас паступае не так ужо і шмат. Што датычыць знешняга выгляду, то сур'ёзны рамонт праведзены не толькі ў 13-м паштовым аддзяленні сталіцы, але і шмат дзе яшчэ. Відаць, многія мінчане і госці сталіцы заўважылі, што істотна змянілася і аблічча Галоўпаштамта. Зараз, як мне падаецца, і выгляд яго залы, тэхнічнае насычэнне — усё гэта адпавядае еўрапейскім стандартам.

Сяргей Пятровіч ПАЎЛЕНКА, Мінск:

— Георгій Яўгенавіч, часта бываючы ў розных паштовых аддзяленнях, звярнуў увагу, што вельмі ўжо шмат нетрадыцыйнага як быццам тавару, калі мець на ўвазе прызначэнне пошты...

— Сапраўды, галоўнае наша прызначэнне — аказанне паштовых паслуг: перасылка карэспандэнцыі, грашовых пераводаў, дастаўка газет і часопісаў і г. д. Але ж, асабліва ў сельскай мясцовасці, прыкметнае месца пачынае займаць у нас і гандаль таварамі шырокага попыту. Чаму? Прычыны на тое, відавочна, дзве. Першая — сама пошта пашырае колькасць паслуг, імкнецца і такім чынам, праз гандлёвую дзейнасць, зарабляць грошы. Між іншым, да 5—7 працэнтаў у агульным паступленні сродкаў складае якраз тое, што прыносіць нам нетрадыцыйны, як вы кажаце, гандаль. І другое (гэта ў большай ступені датычыцца, канешне ж, не горада, а вёскі) — паштовыя аддзяленні вырашаюць праблемы насельніцтва часам нават лепей, чым звычайныя гандлёвыя кропкі. Гандлёвыя надбаўкі на пошце мінімальныя і тавары таннейшыя, чым у другіх гандлёвых кропках. Паштальёны па заяўках насельніцтва, асабліва пажылых людзей даносяць тавары на дом у самыя аддаленыя вёскі.

Дарэчы, аказваем мы і іншыя паслугі. Вымушаны аказваць. Выконваем пасрэдніцкія паслугі. Напрыклад на дагаварной аснове з прадпрыемствамі бытавога абслугоўвання ажыццяўляем прыём ад насельніцтва заказаў на рамонт бытавой тэхнікі, абутку і г. д. Дастаўляем усё гэта ў райцэнтр, а пасля рамонту прывозім назад. Такім чынам пазбаўляем людзей лішніх клопатаў, эканомім іх час і грошы. У многіх паштовых аддзяленнях паставілі ксераксы. На вёсцы паштовыя машыны дапамагаюць кінафікацыі — перавозім скрынкі з фільмамі. Словам, імкнёмся максімальна і людзей задзейнічаць, і нейкую капейчыну зарабіць.

Аляксандр Андрэевіч, Мінск.

— Георгій Яўгенавіч, скажыце, калі ласка, вось апошнім часам пачалі ў горадзе з'яўляцца і вашы — «Белпошты» — газетна-часопісныя кіёскі. Мне падаецца, што гэта станоўчая тэндэнцыя. Але чаму ўсё ж так няшмат вашых кропак?

— Усяго ў нас за апошнія паўтара года адкрылася чатырнаццаць кіёскаў. І надалей будзем працягваць гэтую працу. Пагадзіцеся, вельмі важна, калі гандлёвая кропка размешчана ў людным месцы, прама на вуліцы. Тады і тавар, у тым ліку і газеты, часопісы, паштовая прадукцыя, разыходзіцца нашмат хутчэй.

Сімаровіч Валянцін Ігнатавіч, Мінск:

— Прыходжу на паштовае аддзяленне, каб адправіць бандэроль. Не прымаюць з-за таго, што запакаваў дома. Ці правамерна гэта?

— Так, быў нейкі час, калі, згодна з указаннем Міністэрства сувязі, усе паштовыя адпраўленні (маецца на ўвазе пасылкі, бандэролі і г. д.) павінны былі прымацца ў адкрытым выглядзе. Датычылася гэта і ўсёй заказной карэспандэнцыі. Цяпер заказныя пісьмы, заказныя бандэролі выключаны са згаданага спіса. Але па-ранейшаму пасылкі, увогуле аб'ёмныя ўкладанні прымаюцца да адпраўкі ў адкрытым выглядзе. Прычына такога рашэння — бяспека паштовых работнікаў, а таксама нашых кліентаў. На жаль, такое пытанне, уласцівае раней замежжу, паўстала і перад намі.

КАСОЎСКАЯ Марыя Іванаўна, Мар'іна Горка:

— Сын — афіцэр. Разам з сям'ёй жыве ў Казахстане. Часта карыстаемся паслугамі «Белпошты». Але чамусьці вельмі марудна ідуць туды, у Казахстан, бандэролі, пасылкі.

— І ў Казахстан, і ў Расію праходжанне пасылак, канешне ж, не такое ўжо і хуткае, як хацелася б. Хаця, калі гаварыць пра нашы ўласныя абавязкі перад кліентам, то пасылкі, бандэролі ў Маскву трапляюць не пазней як на другі-трэці дзень з дня атрымання ад кліента. Што датычыцца кантрольных тэрмінаў, устаноўленых заканадаўча па Расіі, то яны дасягаюць 15—17 дзён. Дадайце да гэтага яшчэ магчымыя збоі. Вось і атрымліваецца, што пасылкі ідуць месяц, а то і болей. Тое самае і з Казахстанам, відаць. Дарэчы, тут шлях пасылак, бандэроляў наступны. Калі авіяпоштай, то на другі дзень пасля атрымання ў кліента пасылка аказваецца ў Маскве. А тады ўжо самалётам — на Алма-Ату. Калі кліент карыстаецца звычайнай поштай, то на чацвёрты дзень чыгунка павінна даставіць адпраўленне ў Ташкент, а ўжо адтуль — у Казахстан. Нягледзячы на ўсе складанасці, мы і зараз спрабуем паўплываць на тэрміны праходжання пасылак.

У рамках дзейнасці СНД існуе камісія па паштовай сувязі, куды ўваходзяць прадстаўнікі ад усіх дзяржаў. Цяпер распрацоўваем спецыяльную праграму якасці. Будуць, відавочна, прыняты нарматывы, перагледжаны кантрольныя тэрміны. Але ж сённяшняя самастойнасць дзяржаў не дазваляе асабліва рашуча ўплываць на працэсы, якія адбываюцца ўнутры іншых краін. Прыкладам, нас здзіўляе, як гэта атрымліваецца, што пісьмо, трапіўшы з Беларусі ў Маскву на другі дзень пасля яго адпраўлення, блукае па расійскай сталіцы да дзевяці дзён. У адказ на наша здзіўленне ў Маскве рэагуюць даволі канкрэтна: у нас такія, а не іншыя магчымасці, свайму кліенту мы растлумачылі, што каб працаваць лепей, хутчэй — патрэбны істотныя капіталаўкладанні.

Запіс «прамой лініі» падрыхтаваў Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.
Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

XXVI чэмпіянат свету па футболу

ІТАЛЬЯНЦЫ МОГУЦЬ ПАДУМАЦЬ І ПРА СПАГЕЦІ

Крысціян В'еры забяспечыў усю каманду самым лепшым вінам, а Раберта Баджо — добрым настроем.

Неадназначную рэакцыю сярод балельшчыкаў выклікаў нічыйны вынік матча ў групе «В» паміж зборнымі Італіі і Чылі, які прайшоў у Бардо на стадыёне «Парк Лекюрэ» ў прысутнасці 35 тысяч гледачоў.

Чылійцы радуюцца, але пры гэтым клянуць суддзю за «ўкрадзеную перамогу». Іх думка такая: пенальці нельга было назначаць, паколькі гульня рукой абаронцы ў штрафной пляцоўцы не была наўмыснай. Сваё абурэнне рашэннем арбітра выказаў нават прэзідэнт краіны Эдуардо Фрэй, які сочыць за ходам сусветнага першынства з Нью-Йорка, дзе ён знаходзіцца з візітам. Як і ўсе чылійцы, ён быў уражаны гульнёй Марсела Саласа, якога ў Чылі называюць не інакш як «Матадорам». Парадаваў краіну і Іван Самарана. Менавіта на гэтую пару, якую называюць ў Чылі «Са-Са», чылійскія фанаты ўскладваюць асноўныя надзеі.

Італьянцы не выказвалі ніякіх абурэнняў у адрас арбітра хаця б за тое, што ён зацягнуў гульнявы час першага тайма, дзякуючы чаму чылійцы зраўнялі лік.

Капітан зборнай Італіі, паўабаронца Паоло Мальдзіні сказаў, што на зыход матча паўплывала «некаторае перадстартавае хваляванне, а таксама эмацыянальны стан ігракоў. Адразу ж пасля пачатку гульні мы маглі быць наперадзе ужо з лікам 2:0».

Раберта Баджо, які забіў другі гол у вароты сапернікаў, зазначыў, што «першы матч на сусветным першынстве заўсёды цяжкі. Я задаволены, што ён закончыўся з такім лікам». Абаронца італьянскай зборнай Александро Неста прызнаў, што «мы зрабілі дзве сур'ёзныя памылкі, за якія заплацілі двума галамі. Цяпер мы пастараемся зрабіць з іх высновы»,—сказаў ён.

Цікава, што ігрок зборнай Італіі, які першым забіў гол на цяперашнім чэмпіянаце свету, незалежна ад зыходу сустрэчы, — а ім стаў форвард В'еры — атрымае 263 бутэлькі самага лепшага італьянскага віна. Такі падарунак яму падносіць Асацыяцыя вінаробаў Фларэнцыі...

Яшчэ адзін матч групы «В» (Камерун—Аўстрыя) завяршыўся ўнічыю - 1:1. Учора ж на чэмпіянаце свету прайшлі тры сустрэчы: Саудаўская Аравія — Данія, Францыя — Паўднёва-Афрыканская Рэспубліка (гр.«С») і Парагвай — Балгарыя (гр.«Д»). Сёння — яшчэ тры матчы: Галандыя — Бельгія, Паўднёвая Карэя — Мексіка (гр.«Е»), Іспанія — Нігерыя (гр.«Д»).

А ў гэты час... Некаторыя ўдзельнікі чэмпіянату ўскладваюць надзеі на ...Бога. Адзін румынскі свяшчэннік спецыяльна праехаў праз ўсю Румынію для таго, каб перадаць асабіста ў рукі трэнеру зборнай Румыніі Ангелу Іарданеску «цудадзейны элексір», які складаецца са «святой вады, настойкі базіліку, аліўкавага алею і мёду». Для перамогі над сапернікам дастаткова перад гульнёй акрапіць кожнага ігрока гэтай сумессю і прымусіць яго тройчы перахрысціцца. А для поўнай удачы патрэбна папырскаць таксама і на сетку футбольных варот, тады мяч наогул «не зможа трапіць у яе». Так гэта ці не, стане вядома толькі 15 чэрвеня, калі румыны ў сваім першым матчы ў Ліёне сустрэнуцца з калумбійцамі.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

ЗВЯРТАЕМ УВАГУ

Апошнім часам пачасціліся выпадкі, калі пэўныя суб'екты гаспадарання шляхам размяшчэння рэкламы ў сродках масавай інфармацыі прыцягваюць грамадзян да ўдзелу ў «гульні».

Прапануецца запоўніць анкету з указаннем адрасных даных для пералічэння грашовых сродкаў на рахункі гэтых прадпрыемстваў з мэтай набыцця тавараў накладной платай. Грашовыя сродкі, атрыманыя ад насельніцтва, выкарыстоўваюцца для ўласных патрэб. Пры праверках такіх прадпрыемстваў устанаўліваецца, што яны, як правіла, не маюць дазволу на такі від дзейнасці, груба парушаюць падатковае заканадаўства Рэспублікі Беларусь.

Такія мерапрыемствы параджаюць шматлікія скаргі насельніцтва рэспублікі ў адрас падатковай інспекцыі з патрабаваннем вярнуць грошы.

ІДПК па Савецкаму раёну г. Мінска растлумачвае, што асноўныя задачы і абавязкі ўскладзены на яе артыкулам 2 і артыкулам 7 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб Дзяржаўнай падатковай інспекцыі РБ».

У адпаведнасці з артыкулам 2 названага Закона забараняецца прыцягваць Дзяржаўныя падатковыя інспекцыі для выканання задач, не ўскладзеных на яе заканадаўствам.

Грамадзянам рэспублікі трэба добра падумаць, перш чым рашыцца прыняць удзел у такой «гульні».

Інспекцыя Дзяржаўнага падатковага камітэта па Савецкаму раёну г. Мінска.

Погляд

У «ДРАЗДАХ» КАСА НАЙШЛА НА КАМЕНЬ

Праблема з высяленнем з дачнага комплексу «Дразды» кіраўнікоў 22 замежных пасольстваў за гэты тыдзень яўна перарасла свой першапачатковы тэхнічны статус і набыла сапраўдныя рысы міжнароднага скандалу.

Вечарам 11 чэрвеня 14 кіраўнікоў дыпламатычных місій, акрэдытаваных у Мінску, выступілі з сумесным дэмаршам у адрас міністра замежных спраў Рэспублікі Беларусь Івана Антановіча з нагоды неправамернага, па іх меркаванню, адсялення некаторых паслоў з урадавага комплексу «Дразды». Дэмарш быў ініцыіраваны пасольствам Вялікабрытаніі, якая цяпер старшынствуе ў Еўрасаюзе. Пасля дэмаршу ў паслоў і міністра Антановіча адбылася даволі працяглая дыскусія. Аб яе выніках некалькі слоў журналістам сказала толькі пасол Вялікабрытаніі Джэсіка Пірс:

— У нас была доўгая і няпростая дыскусія. Міністр Антановіч стараўся быць канструктыўным і спагадлівым. Мы ўсё яшчэ спадзяёмся на прагрэс, канструктыўны прагрэс. Цяпер жа мы павінны абмеркаваць вынікі нашай размовы з нашымі сталіцамі.

Пасол Вялікабрытаніі не змагла сказаць, ці з'едзе хто-небудзь з яе калег да 17 чэрвеня са сваіх рэзідэнцый.

17 чэрвеня якраз павінен скончыцца тэрмін, які прадоўжыў прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка, для выезду ўсіх замежных дыпламатаў з «Драздоў». Частка дыпламатаў ужо пакінула свае рэзідэнцыі, у прыватнасці, паслы Балгарыі, Кыргызстана, некаторых іншых краін СНД. Усяго, паводле інфармацыі намесніка начальніка «Дыпсервіса» Алега Новікава, выехала каля дзесяці паслоў. Рэшта ж, а гэта пераважна прадстаўнікі заходніх краін, пакуль адмаўляюцца гэта рабіць. Яны спрабуюць паўплываць на пазіцыю беларускага кіраўніцтва. 10 чэрвеня 17 замежных паслоў звярнуліся з пасланнем да прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі. Аб гэтым «Звяздзе» паведамілі ў інфармацыйнай службе пасольства ЗША, аднак акрэсліць змест гэтага ліста адмовіліся. У іншым пасольстве паведамілі, што ў тым пісьме ідзе размова аб неабходнасці выконваць Венскую канвенцыю аб дыпламатычных адносінах і аб магчымых контрмерах з боку адпаведных замежных дзяржаў.

— Яшчэ нічога не вырашана, у нас яшчэ ёсць шэсць дзён для гэтага, і магчыма, што задавальняючае рашэнне будзе знойдзена,— сказаў карэспандэнту «Звязды» саветнік французскага пасольства Серж Лаўроф. Ён таксама зазначыў, што пасол Францыі Бернар Фасье не збіраецца пакідаць сваю рэзідэнцыю ў «Драздах» і што тыя варыянты замены жылля, якія прапаноўваліся беларускім бокам (у 12-павярховым доме, у комплексе «Крылова»), не былі прызнаныя падыходзячымі. «Калі будзе болей цікавая прапанова, то можна падумаць»,— дадаў ён.

Дарэчы, французскае пасольства тут знаходзіцца ў самым складаным становішчы, бо тэрмін арэнды рэзідэнцыі ягонага пасла заканчваецца ўжо 31 ліпеня гэтага года. У адрозненне, напрыклад, ад амерыканскага, якое арэндуе рэзідэнцыю да 2001 года. Адзін толькі расійскі пасол Валерый Лашчынін можа быць больш-менш упэўнены, што ён вернецца ў сваю рэзідэнцыю, паколькі расійскі бок валодае ёю на праве ўласнасці.

Аднак намеснік начальніка «Дыпсервіса» Алег Новікаў зазначыў, што іх упраўленне нікому не давала абяцанняў на вяртанне ў «Дразды» пасля рамонту, які зойме па плану 14-месячны тэрмін. Па яго інфармацыі, рамонтныя работы пачаліся 10 чэрвеня, аднак будаўнікі пакуль што так падкарэкціравалі план работ, каб да 17 чэрвеня не адключаць ваду і электраэнергію. Пасля гэтага сістэмы жыццезабеспячэння комплексу будуць адключаны, нават калі хтосьці не паспее выехаць з рэзідэнцый.

— Ужо больш як два месяцы таму ў іх была інфармацыя аб тым, што комплекс не можа функцыянаваць. Гэта аб'ектыўная, а не суб'ектыўная прадпасылка. Усім было прапанавана і дадзены час, каб вырашыць гэтую праблему. Калі ім не падыходзілі прапанаваныя варыянты, яны маглі самі сабе пашукаць жыллё на свабодным рынку,— зазначыў карэспандэнту «Звязды» Алег Новікаў.— Прынятае рашэнне аб закрыцці варот комплексу будзе звязана з пытаннямі тэхнікі бяспекі, г. зн. калі будаўнікамі будзе перарыта дарога... Аднак калі хтосьці не паспее выехаць, мы будзем думаць аб запасных, пажарных варотах... Калі ж паслы там застануцца, то гэта права кожнага. Калі мы прапанавалі разарваць дагавор, а яны ўсё роўна знаходзяцца там, то мне цяжка зразумець статус іх знаходжання пасля 17 чэрвеня. Фармальна яны могуць нават паставіць палатку ў лесе і там жыць, і мы ні ў якім разе не будзем парушаць прынцып іх экстэрытарыяльнасці.

— А як быць з тымі сродкамі, якія былі патрачаны на рамонт рэзідэнцый?

— Гэта прадмет дыялога з кожным пасольствам. Мы яшчэ нікому не адмаўлялі ў такім дыялогу. І частка паслоў, якія з'ехалі, ставілі гэтае пытанне і ўжо атрымалі свае грошы назад. Аднак трэба паказаць, што гэтыя грошы былі патрачаны на паляпшэнне будынкаў. Калі ж пан Спекхард заявіў, што ён унёс у перабудову рэзідэнцыі 800 тысяч долараў, то можна ўявіць, што гэта залаты будынак. Таму натуральна, што спецыяльная камісія будзе вызначаць, што зроблена, колькі гэта каштуе, і, калі не будзе заўважана яўных перакосаў, мы грошы абавязкова вернем,— падкрэсліў намеснік кіраўніка «Дыпсервіса».

Такім чынам, можна зрабіць выснову, што сілай нікога з паслоў перасяляць не будуць. Аднак ясна, што і беларускае кіраўніцтва, і паслы будуць настойваць на сваім. Чым вырашыцца гэты канфлікт, цяжка прадказаць. Можа быць і не зусім прыемнае развіццё, калі некаторыя паслы будуць проста адкліканы ў свае сталіцы для кансультацый. А гэта ўжо канфлікт у двухбаковых адносінах. Вядома, што аб магчымасці такога рашэння 9 чэрвеня заявіла прэс-сакратар Міністэрства замежных спраў Францыі.

Валер КАЛІНОЎСКІ.

ПРЫВАТЫЗАЦЫЯ

У АШЧАДБАНКУ З'ЯВЯЦЦА «НОВЫЯ» АКЦЫІ

З пачатку наступнага тыдня на рынку каштоўных папер, звязаных з прыватызацыяй дзяржмаёмасці, адбудзецца значнае ажыўленне дзелавой актыўнасці. Справа ў тым, што з 15 чэрвеня ў аддзяленні «Беларусбанка» паступяць у продаж за чэкі «Маёмасць» для насельніцтва акцыі яшчэ 51 прадпрыемства краіны.

Трэба зазначыць, што акцыі многіх прадпрыемстваў з гэтага пераліку ўжо раней прапаноўваліся грамадзянам, і сёння яны выстаўлены на продаж паўторна. Але ёсць сярод іх акцыі прадпрыемстваў, якія абменьваюцца на чэкі ў аддзяленнях «Беларусбанка» ўпершыню. Гэта адкрытае акцыянернае таварыства «Упраўленне механізацыі-127» (г. Брэст), «Віцебскі прыборабудаўнічы завод», «Міёрскі камбікормавы завод», «Мінскі дрожджавы камбінат», «Гарадзейскі цукровы камбінат», «Слуцкі цукровафінадны камбінат», «Будаўнік-169» (г. Маладзечна), будаўнічае прадпрыемства «ВІД» (г. М. Горка).

Спецыялісты Міндзяржмаёмасці лічаць, што акцыі менавіта гэтых таварыстваў будуць мець павышаны попыт у насельніцтва. На жаль, нават сярод гэтых 8 прадпрыемстваў акцыі толькі Віцебскага прыборабудаўнічага завода і Слуцкага цукровафінаднага камбіната будуць абменьвацца на чэкі па ўсёй тэрыторыі рэспублікі. Гарадзейскі цукровы камбінат распаўсюджвае свае пакеты акцый толькі ў Мінскай вобласці, а ААТ «Упраўленне механізацыі-127» — у Брэсцкай. Астатнія акцыі гэтых «новых» прадпрыемстваў будуць абменьвацца па месцы іх знаходжання. Усяго колькасць прапануемых у абмен на чэкі «Маёмасць» акцый павялічыцца яшчэ на 2595 тысяч штук. Ужо з панядзелка ў аддзяленнях Ашчадбанка будуць выстаўлены на продаж пакеты акцый 116 акцыянерных таварыстваў, што дазволіць абмяняць на іх каля 24 млн. чэкаў.

Тэрмін абмену акцый на чэкі гэтага пераліку ўстаноўлены з 15 чэрвеня па 15 снежня гэтага года. Па словах начальніка ўпраўлення камітэта па размеркаванню акцый Мікалая Круцько, праз 3 месяцы пасля пачатку продажу акцый камітэт мае права пераразмяркоўваць пакеты акцый паміж філіяламі Ашчадбанка ў залежнасці ад попыту і прапанавання. Пасля 6 месяцаў продажу астаткі пакетаў акцый, якія не знайшлі попыту ў насельніцтва, будуць забірацца з аддзяленняў «Беларусбанка» і прадавацца іншымі спосабамі — праз аукцыёны ці на біржы.

Нягледзячы на тое, што зараз насельніцтву прапануецца дастаткова акцый многіх акцыянерных таварыстваў, даволі стабільнага попыту на іх няма. Так, па словах начальніка Галоўнага ўпраўлення абарачэння каштоўных папер Зінаіды Шаўчэнка, 3 мільёны 125 тыс. грамадзян краіны хаваюць чэкі дома ў «панчохах», 450 тыс. жыхароў рэспублікі прадалі чэкі за бесцань, 323 тыс. — пераафармілі на іншых асоб, 204 тыс. — аддалі ў спецінвестфонды. Толькі каля 100 мільёнаў чэкаў патрачана на набыццё акцый, а астатнія 330 мільёнаў, здаецца, чакаюць лепшых часоў. Зараз у краіне штомесяц абменьваецца на акцыі меней як 900 тыс. чэкаў. Калісьці гэта лічба вагалася каля мільёна, а ў добрыя часы нават дасягала 1,5 мільёна. А што будзе далей? Здаецца, насельніцтва нібыта забыла, што ў краіне ідзе (праўда, даволі квола. — С. К.) чэкавая прыватызацыя. Кіраўніцтва Міндзяржмаёмасці разумее, што з такімі тэмпамі яна можа зацягнуцца гадоў на 10. Як стала вядома карэспандэнту «Звязды» з кампетэнтных крыніц Міндзяржмаёмасці, сёння ў гэтым міністэрстве рыхтуецца наступны спіс пераліку акцыянерных таварыстваў, акцыі якіх будуць абменьвацца на ІПЧ «Маёмасць» праз «Беларусбанк». У новым пераліку, па меркаванню распрацоўшчыкаў ідэі, будуць прапанаваны акцыі 70 «новых» прадпрыемстваў. Гэта дазволіць «выкінуць» на рынак каштоўных папер каля 10 мільёнаў акцый. Супрацоўнікі плануюць падрыхтаваць гэты пералік і пачаць згодна з ім продаж акцый ужо з 15 жніўня гэтага года.

Сяргей КУРКАЧ.

БЯСПЛАТНАЙ ВАДЫ БОЛЬШ НЕ БУДЗЕ?

Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі канчаткова вызначыла свае прапановы наконт чарговага павышэння тарыфаў на паслугі галіны. Сярод варыянтаў абраны самы аптымальны — давядзенне плацяжоў насельніцтва за водазабеспячэнне і каналізацыю да ўзроўню поўнага пакрыцця бягучых страт на іх аказанне.

АПОШНІ РАЗ ТАРЫФЫ НА ГЭТЫЯ ПАСЛУГІ павышаліся 16 красавіка. Тады ў пастанове Мінэканомікі было вызначана: устанавіць гранічныя каэфіцыенты павелічэння плацяжоў насельніцтва ў наступных памерах: халоднае водазабеспячэнне — 1,3, каналізацыя — 1,3.

Таксама мясцовым выканаўчым уладам было рэкамендавана знайсці магчымасць для паніжэння тарыфаў на гэтыя паслугі для юрыдычных асоб (так званых «іншых спажыўцоў» — прамысловых прадпрыемстваў). Такая парада была агучана зусім не выпадкова: не сакрэт, што заводы і фабрыкі карыстаюцца сёння той жа вадой па цэнах, якія значна вышэй за яе сабекошт. А атрымліваецца так таму, што за паслугу недаплачвае насельніцтва: яшчэ па красавіцкіх разліках жыхары за водазабеспячэнне плацілі толькі 28,7 працэнта нарматыўнага сабекошту, а за каналізацыю — 37,2 (гэтыя віды з'яўляюцца ці не самымі стратнымі). Лічыце самі: па першай насельніцтва недаплачвае 72,3, па другой — 63,8 працэнта. Нават пры самых прыблізных падліках тарыфы для прамыслоўцаў узрастаюць удвая (але, паўтаруся, гэта толькі самыя прыблізныя падлікі).

Сабекошт водазабеспячэння на пачатак года быў роўны 2780 рублям за кубаметр, каналізацыі — 2090. На той час тарыфы для насельніцтва былі вызначаны ў 569 і 559 рублёў адпаведна (пасля красавіцкага павышэння — у 740 і 727). Загадам міністра жыллёва-камунальнай гаспадаркі былі зацверджаны нарматывы сабекошту паслуг (сюды ўвайшлі водазабеспячэнне, водаадвядзенне, цеплазабеспячэнне (уласнай вытворчасці), эксплуатацыя жылфонду і гарадскі электратранспарт). Камунальнікі, так бы мовіць, чапляліся за апошні шанц — хоць нейкім чынам стабілізаваць становішча нават не ў галіне ўвогуле, а ў асобнай яе частцы, якая на 95 працэнтаў з'яўляецца іх манаполіяй.

Тым не менш, пасля чарговага павышэння доля водазабеспячэння ў агульнай суме плацяжоў насельніцтва па-ранейшаму займала 10 працэнтаў. За ацяпленнем значылася большая «вага» — 40 працэнтаў. Як бачым, пасля правядзення ў жыццё паўмераў неабходнага эфекту не атрымалася — у тарыфным «пытанні» зноў пачалі ўзнікаць цяжкасці, вырашыць якія з дапамогай чарговага 20—30-працэнтнага павышэння было немагчыма: дэбіторская запазычанасць жыллёва-камунальнай галіны вагалася ў межах астранамічнай лічбы — 2 трыльёны рублёў.

Аздараўленне фінансавага стану прадпрыемстваў камунальнай галіны (дакладней, той яе часткі, якая адказвае за водазабеспячэнне) — так вызначаюць камунальнікі мэтазгоднасць сваёй апошняй прапановы.

Яна датычацца не поўнай ліквідацыі цяжару непасільных плацяжоў за ваду заводаў і фабрык, але, тым не менш, уяўляе сабой рашучы крок наперад у гэтым накірунку. Нарматывы ў грашовым выражэнні, паводле меркаванняў камунальнікаў, цяпер павінны будуць зацвярджаць менавіта выканкамы — такім чынам ажыццяўляецца рэгуляванне тарыфаў у залежнасці ад умоў прадастаўлення паслугі. Якасць водазабеспячэння на гэтым этапе закладваецца ў катэгорыі непахісных стандартаў — колькасць, перыядычнасць і г. д.. Спачатку адбудзецца рэгуляванне кошту паслугі па рэгіёнах — па падліках спецыялістаў, дзесьці ў межах 40—50 тысяч рублёў. Тут маюцца на ўвазе розныя сістэмы, глыбіня, тып водазабору і шэраг іншых фактараў. Адразу ўзнікне «дарагая» і «танная» вада, якая пакуль не з'яўляецца «якаснай» і «дрэннай». Уся справа ў тым, што ўпершыню, калі Міністэрства эканомікі зацвердзіць прапанову Мінжылкамунгаса (а яно мае такое права), у частцы жыллёва-камунальнай гаспадаркі з'явіцца магчымасць дасягнуць пэўных вышынь у сваім развіцці. Выйсці з сістэмы датацыйнага існавання, стварыць прэцэдэнт (які пакуль што існуе толькі ў выглядзе папер) новага, эканамічна абгрунтаванага тарыфу. Прычым гэты паказчык у адпаведнасці з прапановамі адразу індэксуецца на 24 працэнты і потым штомесячна адбываецца падобная «арыфметыка» ў межах прагнозу сацыяльна-эканамічнага развіцця народнай гаспадаркі.

Пасля ўвядзення эканамічна абгрунтаванага тарыфу ў насельніцтва з'явіцца моцны стымул для ўстаноўкі лічыльнікаў спажывання вады, прычым сам прыбор пры належным рэжыме эканоміі зможа акупіцца дзесьці за паўгода (канешне, у залежнасці ад яго кошту). Перспектывы, несумненна, заманлівыя: і выйсце з крызісу, і пачатак пераходу камунальнай галіны да бясстратнага існавання і павышэння якасці паслуг. Аднак у радавога спажыўца адразу ўзнікае пытанне: а ці не імкнуцца пад выглядам усіх гэтых абгрунтаваных ідэй проста залезці ў чарговы раз яму ў кішэню? Хутчэй за ўсё гэта, напэўна, менавіта спроба знайсці выйсце пры як мага меншых стратах з боку насельніцтва ў межах чарговага павышэння тарыфаў. Быццам у шахматнай партыі: туды пойдзеш — «з'ядуць» ферзя, туды — шах... Можна, канешне, ісці «па прыморскаму шляху шокавай тэрапіі» (так, дарэчы адазваўся аб метадах нашых прыбалтыйскіх суседзяў вядомы расійскі палітык і эканаміст Ягор Гайдар), аднак тады мы толькі на кватэру і будзем працаваць.

У выніку прапанаванага камунальнікамі павышэння плацяжы, па разліках спецыялістаў, павялічацца на 20—22 працэнты (у летнія месяцы) і да 30 працэнтаў узімку. Тыя ж межы, што і звычайна, але сэнс у іх закладваецца зусім іншы. Праўда, усе названыя вышэй плюсы могуць быць не ўлічаны, і тарыфы зменяцца «як заўсёды» — па розных пазіцыях раскідаюць тыя ж 20—30 працэнтаў.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

ПА ЧУТКАХ І НА СПРАВЕ

МОШКІ:
такой навалы, як сёлета, старажылы не памятаюць

ТОЕ, ШТО Ў МАІ-ЧЭРВЕНІ людзі і жывёла пакутуюць ад машкары — з'ява не унікальная. Аднак такой навалы, як сёлета, многія старажылы Прынёманскага краю, з якімі размаўляў карэспандэнт «Звязды», не прыпамінаюць. Магу сцвярджаць гэта і на ўласным вопыце. Ніколі раней, напрыклад, яшчэ не даводзілася бачыць у Гродне на прыпынку грамадскага транспарту пяць—дзесяць чалавек, кожны з якіх трымае ў руках галінку з бліжэйшага дрэва і адмахваецца ёй ад мошак. Інакш заядуць. А ёсць жа мясцовасці, дзе становішча ў гэтым сэнсе намнога горшае, чым у абласным цэнтры, — непасрэдна ля лесапасадак, вадаёмаў.

Асабліва дастаецца цяпер ад машкары жыхарам вёскі. Вось толькі адно сведчанне:

— Узяў у суседа каня, каб абагнаць бульбу, але не даў рады закончыць — стаіць, працаваць не хоча. Гляджу — вушы забіты камякамі машкары. Прачысціў, нацёр галаву каня цыбуляй — толькі тады ён зрушыў з месца.

У чым жа прычына такога нашэсця мошак? На гэты конт хапае чутак. Сярод іх, у прыватнсці, фігуруюць наступствы чарнобыльскай катастрофы, іншыя рэгіёны былога СССР, адкуль у свой час, маўляў, разам з саджанцамі да нас перакачавалі і мошкі.

Па тлумачэнні карэспандэнт «Звязды» звярнуўся да энтамолага Гродзенскага абласнога цэнтра гігіены і эпідэміялогіі Галіны Барадзінскай. На Гродзеншчыне яна займаецца пытаннямі энтамалогіі (навука аб насякомых) ужо больш за чвэрць стагоддзя. У 1987 годзе працавала ў Хойніцкім і Слаўгарадскім раёнах. На думку Галіны Антонаўны, у распаўсюджванні мошак няма сувязі з чарнобыльскім «следам» і іншымі чуткамі. Праблема даўняя, з'явілася яна не сёння і не ўчора. Першыя звесткі пра захворванні жывёлы ад укусаў мошак у Беларусі яшчэ ў 1915 годзе прывёў Н. Экерт, а ў 1929 годзе — П. Салаўёў. У 1931 годзе ў Хойніцкім раёне ветэрынарны ўрач Кан упершыню ў Беларусі дыягнаставаў анаплазмоз буйной рагатай жывёлы — захворванне, узбуджальнік якога пераносіцца насякомымі-крывасмокамі. У 1956—57 гадах на Палессі з-за паразітавання мошак адзначана зніжэнне малочнай прадуктыўнасці кароў на 8—20 працэнтаў. Акрамя таго, назіраліся выпадкі гібелі маладняку ад масавых укусаў. Гэтыя і іншыя факты можна пачарпнуць з кнігі Валерыя Капліча і Зінаіды Усавай «Крывасосныя мошкі лясной зоны». Дарэчы, аўтары і самі вывучалі на Палессі, як уплываюць мошкі на прадуктыўнасць дойнага статка. Устаноўлена, што ў сярэднім за 30 дзён у перыяд актыўнасці мошак страты малака на адну карову дасягаюць 40 літраў. Шкода, якую мошкі прычыняюць арганізму чалавека і жывёлы, праяўляецца ў балючых укусах і таксічным дзеянні сліны. Пры інтаксікацыі ёй адбываецца парушэнне ўсіх жыццёва важных сістэм арганізма са змяненнем саставу крыві.

Такім чынам, з улікам гісторыі, быццам бы нічога надта ўжо дзіўнага сёння і не назіраецца. Але, з іншага боку, чаму гэтая праблема становіцца з кожным годам усё больш вострай? Чаму мошка «авалодвае» новымі, раней не вельмі характэрнымі для яе мясцовасцямі?

— Кліматычныя ўмовы сёлетняга года для яе вельмі спрыяльныя, — лічыць Галіна Барадзінская. — Цяпло ў маі і чэрвені, дастатковая колькасць вільгаці — гэта тое, што трэба для ўзнаўлення патомства, да таго ж апошнім часам мошкі «паразумнелі», здолелі вельмі добра прыстасавацца да сённяшніх рэалій. Раней мы лічылі, што яны любяць, як правіла, чыстую, узбагачаную кіслародам ваду з хуткім цячэннем. Для Гродна гэта хіба што Ласасянка, менавіта тут і з'яўляўся асноўны выплад мошак. Цяпер жа яны прыстасаваліся і да Нёмана, практычна ўсіх, нават вельмі забруджаных, вадаёмаў. Лічынкі і кукалкі можна сустрэць усюды, у любым меліярацыйным канале. Дарэчы, у выніку меліярацыі мошак становіцца значна менш, бо знішчаюцца месцы іх выпладу. Аднак гадоў праз 10, як сведчаць даследаванні, іх колькасць аднаўляецца. З гэтым мы цяпер таксама сутыкаемся.

— У знаёмага нядаўна апухла шчака, кажа, што ад мошкі. Гэта нейкі адзін від такі крыважэрны?

— Па маіх назіраннях, у нас «арудуюць» 24—27 розных відаў. Прычым дамінуюць цяпер самыя крывасосныя, злыя мошкі, чаго не было раней. Асабліва лютуюць яны гадзін з 7 да 10 раніцы і ўвечары — прыкладна з 18 да 21 гадзіны. У гэтыя часы пры магчымасці варта ўстрымацца ад выпасу жывёлы і асабліва маладняку, які найбольш пакутуе ад укусаў мошак.

— А ці робіцца санітарная апрацоўка ў месцах выпладу мошак?

— Раней, за савецкім часам, самыя небяспечныя «ачагі» мы апрацоўвалі мікрабіялагічным прэпаратам «бактакуліцыд». Ён зарэкамендаваў сябе вельмі добра. Каштоўнасць яго ў выбіральным дзеянні, якое не прычыняе шкоды іншым насельнікам вадаёма. Аднак у Беларусі гэты сродак не выпрабляецца, і вось ужо каторы год нашы заяўкі марныя. Адсутнічае, дарэчы, не толькі ён. Айчыннай ліпучай стужкі, у прыватнасці, таксама няма. Мы вымушаны выпрабляць яе самі, купляючы ліпкую масу.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

SOS!

ДЗЯЦІНСТВА Ў ПАЛОНЕ ЗЛАЧЫННАСЦІ, П'ЯНСТВА, ЖОРСТКАСЦІ І АБЫЯКАВАСЦІ

Летась больш за 100 непаўналетніх грамадзян Беларусі скончылі жыццё самагубствам

Самымі безабароннымі людзьмі ў Беларусі з'яўляюцца дзеці. Прычым нашы маленькія суграмадзяне нярэдка становяцца ахвярамі ў руках не толькі незнаёмых асоб. З уласных дзяцей усё часцей здзекуюцца бацькі і настаўнікі.

Аб тым, як абараніць дзяцей ад злачыннасці, п'янства, жорсткасці, людской абыякавасці, ішла гаворка на пасяджэнні калегіі пракуратуры Беларусі.

Рэзка пагоршыўся стан здароўя дзяцей і падлеткаў. Калі сярод навучэнцаў 1—4 класаў у сярэднім 60 працэнтаў складаюць здаровыя дзеці, то ўжо ў 10-м класе каля 90 працэнтаў вучняў маюць розныя хваробы. Летась у Беларусі 38 непаўналетніх сталі ахвярамі забойстваў, 52 загінулі ў дарожна-транспартных здарэннях, 57 — у выніку пажараў.

Больш за 100 непаўналетніх скончылі жыццё самагубствам.

Дзеці не толькі становяцца ахвярамі злачынстваў, але і самі нярэдка парушаюць закон. Зараз на ўліку ў органах унутраных спраў знаходзіцца 17400 непаўналетніх.

Вядома ж, і пагаршэнне стану здароўя дзяцей, і крыміналізацыя падлеткаў, скажам так, ляжаць на сумленні дарослых. І ў першую чаргу бацькоў. На жаль, апошнім часам у нашай краіне расце колькасць так званых «дрэнных» сем'яў. Напрыканцы мінулага года на ўліку ў органах МУС было зарэгістравана 5700 сем'яў, у якіх бацькі — хранічныя алкаголікі, як правіла, зусім не клапоцяцца пра сваіх нашчадкаў, сёлета ж такіх сем'яў у нашай краіне зарэгістравана 6300.

Безумоўна, дзяржава часам проста вымушана бараніць дзяцей ад такіх горабацькоў. Летась судамі было задаволена 2914 іскаў аб пазбаўленні бацькоўскіх правоў, што ў два разы больш, чым у папярэднія гады.

Зрэшты, і ў дзяржаўных установах дзецям нярэдка таксама даводзіцца сутыкацца з жорсткасцю і абыякавасцю выхавацеляў. На калегіі адзначалася, што падчас пракурорскіх праверак былі ўстаноўлены факты жорсткага абыходжання настаўнікаў са школьнікамі. Падобныя «выхаваўчыя» метады прыводзяць да таго, што дзеці ўцякаюць са школ-інтэрнатаў.

Наогул, у мінулым годзе больш за 2 тысячы дзяцей трапілі ў прыёмнікі-размеркавальнікі. Гэта азначае, што пакінутыя самі на сябе дзеці бадзяліся па краіне ў пошуках лепшай долі. Нярэдка гэтыя пошукі заканчваюцца лавай падсудных. Напрыклад, як адзначалася на калегіі, выхаванцы Гомельскай школы-інтэрната №3 летась учынілі 5 злачынстваў.

Калегія прыняла рашэнне накіраваць Міністэрству адукацыі і Міністэрству ўнутраных спраў прадстаўленні аб выкараненні недахопаў у працы.

Акрамя таго, інфармацыя аб становішчы з абаронай правоў дзяцей у нашай краіне будзе накіравана прэзідэнту і ўраду.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

Уладзімір БЯДУЛЯ:

«Калгас — гэта ўклад жыцця на вёсцы, які мае на мэце сацыяльную абарону насельніцтва...»

(Заканчэнне. Пачатак у № 121).

Не будзем параўноўваць нашы здабыткі толькі з гэтай гаспадаркай, што з майго боку было б несумленна. Возьмем калгас «Расія», які ў свой час трымаў першынство ў раёне па малаку (старшыня — Іван Пятровіч Канашук). Ворыва ў нас — аднолькавая колькасць га, а продаж малака ў «Расіі» за 4 месяцы ў 3 разы меншы. І мяса яны прадалі ў 2,5 раза менш за нас. Адсюль і грошы розныя: прыбытак «Расіі» за І квартал 1998 года ў 3 разы меней нашага. І, выходзіць, раслінаводства іх эканоміку не выратоўвае. Нагадаю (з улікам новага «валютнага цэха» — цукровых буракоў), у іх, у «Расіі», страты на тых жа цукровых бураках — 80 мільёнаў рублёў. Значыць лічыць трэба на ўсіх этапах. Чаму я звяртнуўся да суседзяў? Дык яны ж плюсуюць. І гэта, канешне, добра. Яшчэ болей плюсуе другі наш сусед — «Ленінскі шлях». Не дай Бог, каб гэтыя плюсы любой гаспадаркі прыкрывалі нізкі ўзровень і сталі асноўным паказчыкам.

Я разважаю так зусім не таму, што мы за 1996 год павялічылі продаж малака дзяржаве на 23 працэнты, а ў 1997 годзе — на 7 працэнтаў, і на сённяшні дзень таксама толькі на 7 працэнтаў (за што нас — за нізкія тэмпы — «б'юць» апошнія 2 гады).

Успамінаю 1996 год, калі спецыялісты-жывёлаводы задавалі мне пытанне: а што ж будзем рабіць у наступныя гады? Але пакуль болей за нас ніхто ў раёне малака не прадае. І па вытворчасці яго на 100 га сельгасугоддзяў нам удавалася ўтрымліваць 4-5-е месца ў Брэсцкай вобласці. Нам патрэбны грошы сёння і кожны дзень, калі размова ідзе пра малако. Дарэчы, апошнія тры гады выручкі за малако хапае на нашу зарплату. Так што, шлях адзін — павелічэнне вытворчасці і продажу прадукцыі земляробства і жывёлагадоўлі і паляпшэнне яе якасці. Што, між іншым, да якасці, то некаторыя нашы фермы ў асобныя месяцы атрымлівалі 4 працэнты тлустасці.

— Мы гаворым пра вашы ўнутрыгаспадарчыя спробы фінансава палепшыць сацыяльнае, эканамічнае жыццёва-матэрыяльнае становішча калгасніка, а тым часам дзяржава збірае з калгасніка падаходны падатак...

— Цяжка ўспрынята калгаснікамі гэтае рашэнне дзяржавы. Каб неяк кампенсаваць такі вось удар, мы пастанавілі павялічыць зарплату: трактарыстам і даяркам — на 20 працэнтаў, усім астатнім — на 10. Несумненна, калі б з нас у дадатак да 14 відаў падаткаў ды плюс выплат у Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва, што разам за гэты год складзе 12 млрд., яшчэ затрабавалі 3 мільярды, то, можа, гэта было б і справядліва, правільна. Але ж — ад гаспадаркі ў цэлым, цэнтралізавана, а зусім не ад кожнага калгасніка паасобку.

Працоўных 42 гады старшынёю, я разглядаў вызваленне калгасніка ад падатку як свайго роду кампенсацыю. І не столькі матэрыяльнага нават плана, колькі маральнага. У свой час, калі быў без пашпарта, быў зусім бяспраўным, калгаснік меў зусім нізкую аплату працы працаднямі.

Падаходны падатак адчувальны для многіх. І надуманай з'яўляецца матывіроўка, што, маўляў, баяцца яго толькі штатныя, з цвёрдым акладам, работнікі — сапраўдная лухта. Трактарыст Уладзімір Ігнацьеў, зарабіўшы за красавік 11 мільёнаў 762 тысячы, заплаціў падаходны падатак у памеры 2 мільёнаў 3 тысяч. А трактарыст Пятро Тарасюк пры заробку 11 мільёнаў 39 тысяч — 1 мільён 885 тысяч.

КАДРЫ РАШАЮЦЬ УСЁ

— Уладзімір Лявонцьевіч, і ўсё ж такі, што такое калгас?

— У большай ступені калгас — гэта ўклад жыцця на вёсцы, уклад, які мае на мэце сацыяльную абарону мясцовага насельніцтва.

Але ж праўды дзеля нельга абмінуць і такую акалічнасць. Сёння немагчыма жыць толькі старым багажом, абапіраючыся на даўно засвоенае і нам ужо звыклае. І я па-ранейшаму прытрымліваюся правіла: старшыня калгаса, як і ваенны лётчык, павінен усё жыццё вучыцца.

Разумеючы, што бярэ верх той, у каго вышэйшая арганізаванасць, дысцыплінаванасць і лепшыя машыны. Уступаючы ў рынак, «Савецкая Беларусь» закупіла 15 магутных МАЗаў (уключаючы 2 суперМАЗы), 26 трактараў «Беларусь», 52 рухавікі да трактара «Беларусь», 5 кормаўборачных самаходных КСК-100, 4 «Доны», 2 збожжаўборачных камбайны вытворчасці ФРГ. Але час ідзе. І ў гэтым годзе дадаткова мы набываем 2 «Палессі» і 4 трактары МТЗ 1221. Купляем 3 новых самазвалы. Мы не можам усё бяздумна праядаць.

— У вас не атрымліваецца так, што, прадаставіўшы людзям шанц своечасова атрымаць нармальную зарплату ды яшчэ дывідэнды, калгас не зважае на іх асабістыя клопаты, тыя ж соткі?..

— Па-першае, мы ні ў якім разе не адмаўляемся ад сацыяльнай інфраструктуры. Затраты тут па ўсіх накірунках — уласна гаспадаркі, а не нейкай далёкай жыллёва-камунальнай службы.

Цяпер пра соткі. Усе работы, звязаныя з прысядзібным участкам, як і нарыхтоўка кармоў для асабістых кармоў, выконваем за кошт гаспадаркі. Ніводнай капейкі не бяром. Не бяром таксама з сельската настаўніка, медыка, культасветработніка. Гэтую катэгорыю мы ніколі чужымі не лічылі. А адна бульба колькі сіл, часу забірае. Падрыхтоўка глебы, вываз і ўнясенне ўгнаенняў. Дарэчы, 90 працэнтаў арганікі, гною — з калгаснай фермы. А пасадка, апрацоўка, уборка... Прысядзібныя ўчасткі калгаснікаў, між іншым, складаюць 250 гектараў. Дзялянка, пагадзіцеся, ладная. Але ад гэтага нікуды не дзенешся. Гэта з'яўляецца часткай нашай калгаснай рэчаіснасці. Увогуле, пытанне ўмелага спалучэння асабістага і грамадскага на вёсцы — гэта галоўнае пытанне і з пункту гледжання эканомікі, і з пункту гледжання палітыкі, пытанне жыцця і смерці.

Але разам з тым калгас не павінен ухіляцца ад вострых клопатаў, ад прыняцця, калі гэтага патрабуе справа, магчыма, і малаісімпатычных рашэнняў. Вось і ў нас у свой час агульны сход прыняў рашэнне не прыватызаваць жыллё. Зразумейце ж правільна: у калгасным жыллі — праца некалькіх пакаленняў калгаснікаў. І тое, што мы сталі менавіта такой гаспадаркай, а не іншай, — гэта і з-за таго, што ўвесь час будавалі жыллё.

-- Уладзімір Лявонцьевіч, і ўсё ж вернемся да вытворчых клопатаў. «Савецкая Беларусь», калі гаворыць і пра аснову асноў -- тэхнічнае забеспячэнне, у шматкратна лепшым становішчы. А вось уся рэспубліка...

-- Стан тэхнічнага забеспячэння -- праблема нумар адзін. І летась, калі ў нашай гаспадарцы быў прэзідэнт краіны, я гаварыў пра гэта. Для многіх гаспадарак складвалася такая сітуацыя, калі ўжо ўбіраць няма чым. Заўтра не будзе чым араць. Безумоўна, шмат што робіцца дзеля выхаду з крытычнай сітуацыі. Распачата дзяржавай пастаўка тэхнікі на лізінгавай аснове. Прычым у растэрміноўку на 3--8 гадоў. Тое ж «Палессе» зараз каштуе недзе 3 млрд. рублёў. Дарэчы, асноўная кормаўборачная тэхніка -- я ў гэтым упэўнены -- павінна быць вытворчасці нашага «Гомсельмаша».

Але тэхніка, тэхналогіі новыя нічога не вартыя ці няхай сабе малаэфектыўныя, калі людзі працуюць без душы, калі кадры слаба падрыхтаваныя.

— Уладзімір Лявонцьевіч, вы з'яўляецеся членам Савета Рэспублікі, як кажуць, сенатарам...

— І бачу, якія апантаныя, энергічныя людзі працуюць побач са мною. Выключна працаздольныя кіраўнікі. Суткамі працуюць, не шкадуючы сябе.

— Каго вы з іх лепей усяго ведаеце?

— Аляксандра Дубко, Уладзіміра Заламая, Мікалая Вайцянкова лепей за ўсіх ведаю. Канешне, іх аб'ядноўвае агульнае, як і астатніх губернатараў, асаблівае разуменне пачуцця доўга перад краінай і народам, і высокая адказнасць за даручаную справу.

— А вось вы можаце, калі трэба, напрамую звярнуцца да Уладзіміра Заламая па таму альбо іншаму пытанню?

— Магу. І выкарыстоўваю гэта. Звяртаўся, калі няўдала быў падабраны дырэктар свінакомплекса «Белавежскі», каб узаконіць дырэктарам Макаревіча Уладзіміра Уладзіміравіча. Звяртаўся, калі не заключалі кантракт у нашым раёне з Сашко Вячаславам Васільевічам на пасадзе начальніка раённага сельгасупраўлення (а зараз Сашко — добры кіраўнік цяжкага і складанага Пінскага раёна). Выказваў прынцыповую нязгоду па Ганцавіцкаму раёну, калі новы кіраўнік, што называецца, перабіў амаль усіх старшынь калгасаў. І па дзесятках другіх вялікіх і малых пытанняў звяртаўся...

— Не так даўно ў адной з газет і пра вас ледзьве як не пра Адылава пісалі.

— Сапраўдным дыктатарам намалявалі. Параўналі з узбекскім Адылавым. Маўляў, у падзямеллі адміністрацыйнага будынка — турма. Сядзяць у ёй, адбываюць тэрмін пакарання механізатары. І нават выдалі пра мяне. За кожны голас, аддадзены на прэзідэнцкіх выбарах за Кебіча, прама на выбарчым участку людзі атрымлівалі 2 бутэлькі гарэлкі і 10 кг цукру. Ды і іншыя беспадстаўныя абвінавачванні, небыліцы, выкладзеныя ў асобных публікацыях, а таксама ў скаргах, уключаючы скаргі на імя прэзідэнта. Але ж я дэмакрат у поўным сэнсе слова. І агульныя сходы (4 разы ў год, менавіта агульныя, а не сходы ўпаўнаважаных), і штотыднёвыя праўленні калгаса і савета галоўных спецыялістаў. Апошніх лічу мазгавым цэнтрам гаспадаркі.

А што да механізатара і жывёлавода, то мяне правільна многія вяскоўцы абвінавачваюць, што з асобнымі цярпліва і доўга, можа быць, занадта прабачаем, з улікам сям'і, дзяцей і яго бяды. Скажыце, хто вам яшчэ з старшынь раскажа пра такую практыку. Закадзіравалі ў Мінску механізатара. Ды так, што, калі сарвецца — памрэ. Адзінае выйсце — тэрміновая раскадзіроўка ў тым жа Мінску. Двойчы зрывался. Двойчы ратавалі, прадастаўлялі мікраатобус, дапамагалі чалавеку. Чаму я расказваю пра гэта? Ды вось успомніў, што некалі вядомы калгасны старшыня з Горкаўскай вобласці Міхаіл Вагін любіў паўтараць: галоўная наша ўдача, удача нашых спецыялістаў — мы ўмеем працаваць з такімі людзьмі, якіх Бог паслаў.

Пра хваробу, звязаную з п'янствам, згадаў невыпадкова яшчэ і таму, што лічу: насоўваецца велізарнейшая трагедыя — шырыцца спайванне. Асабліва — спайванне падрастаючага пакалення. Гандаль гарэлкай на кожным кроку. Спіртныя напоі невядома якога паходжання. Тысячы смяротных выпадкаў на глебе п'янства па рэспубліцы. І гэта, мусіць, будзе працягвацца да тае пары, пакуль дарослага гандляра за спайванне 12-гадовага падлетка будзе штрафаваць міліцыя ў памеры 1 млн. рублёў. Строгі закон не страшны, не палохае — і ён не спрацуе.

— Здаецца, пра адно засталося спытацца ва Уладзіміра Лявонцьевіча, чаму так лёс склаўся і так працягвае дыктаваць жыццё, што вы абралі старшынскі хлеб, што і сёння не развітваецеся з калгасам?

— Я мог бы прывесці сёння сотні прыкладаў, калі працаўнікі вёскі штодзённа здзяйсняюць свой працоўны подзвіг. Удумайцеся толькі, што значыць 30 і болей гадоў араць і сеяць механізатару, даіць кароў даярцы, і большасць з іх, нягледзячы ні на што, уключаючы надвор'е і з уліком кошту жыцця ў цэлым, то не такую ўжо зарплату, як хацелася, за гэтыя дзесяткі гадоў атрымлівалі. І пры гэтым ні разу не спазніліся, працавалі шмат, сумленна і творча. Брыгадзір трактарнай брыгады калгаса, у мінулым пагранічнік, Трафімаў Сяргей Ягоравіч адпрацаваў 45 гадоў. Ды як адпрацаваў! Грыцук Іван Рыгоравіч больш за трыццаць гадоў адпрацаваў на гусенічным трактары. Нічыпарук Любоў Рыгораўна — Герой Сацыялістычнай Працы, даярка, вырошчвала лепшых цёлачак ад лепшых кароў. У суседнім Брэсцкім раёне працуюць даяркамі Брызга Ліда (40 гадоў — даярка) і Скакун Галя, якія і летась надаілі больш за 70 тысяч літраў малака ад кожнай замацаванай каровы. А возьміце тую частку моладзі, якая дастойна працягвае справу сваіх бацькоў і дзядоў. Маладыя трактарыст Васілеўскі Мікалай і даярка Сцёпкіна Ніна, акушэр Сахарчук Ала і загадчык медпункта Васіль Міснік.

Не палічыце гэта за патэтыку, але я перакананы, што адзінае магчымасць праявіць мужнасць у мірны час — як мага болей нагрузкі і персанальнай адказнасці браць на сябе. Для мяне гэта надзвычай важна, прынцыпова. Патрапіўшы ў армію ў канцы вайны, я не паспеў патрапіць на фронт. І вось пасля доўгай службы вярнуўся да мірнага жыцця. Убачыў, як людзям цяжка. Асабліва — на вёсцы. Разважаючы з пазіцый абавязку доўгу перад краінай і народам, думаю, што я павінен зрабіць штодзённа, штогадзінна, каб не застацца ў даўгу перад тым пакаленнем, якое такой цаной, дзеля жыцця на зямлі выстаяла і перамагло. Прадукты ж харчавання патрэбны ўсім — рабочаму, інжынеру, канструктару, працаўніку сяла, дзеячу навукі, культуры, мастацтва, міліцыянеру і касманаўту. Гэта і ёсць перадавая.

Гутарыў
Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

ПЛАНЕТА ЖЫВЁЛ

ПАЎЛІНЫ Ў КУРАТНІКУ? ЦАЛКАМ МАГЧЫМА!

З Сяргеем Васільевічам ХРЭШЧАНКАМ, які жыве ў Мазырскім раёне, мяне пазнаёмілі сябры, аматары біялогіі. Унікальнасць гэтага чалавека ў тым, што, у адрозненне ад сваіх суседзяў, такіх жа вясковых жыхароў, як і наш герой, ён не з'яўляецца прыхільнікам «утылітарнага» ўтрымання хатняй жыўнасці, у прыватнасці птушак, на сваім падвор'і. Хоць апошніх у яго не менш, чым у суседзяў. Сяргей Васільевіч чалавек захоплены «хабіст», як ён сам сябе называе. На яго падвор'і акрамя звычайных курэй, цацарак, індычак разгульваюць яшчэ некалькі відаў фазанаў і паўліны.

— Сяргей Васільевіч, калі і як вы прыйшлі да такога незвычайнага захаплення?

— Параўнальна нядаўна. Фазаны жывуць у мяне на падвор'і ўжо каля сямі гадоў, паўліны і таго менш — гады тры. Усё пачалося з часопіса «Приусадебное хозяйство», дзе я і прачытаў невялікі артыкул В. Вялічкі з Краснадарскага краю, у якім ён распавядаў пра сваіх фазанаў. Я яму напісаў раз, але ў адказ ні слова, напісаў другі — з тым жа поспехам. У адказ на трэцяе маё пісьмо прыйшла бандэроль з сямю яйкамі паляўнічага фазана і з кароткай інструкцыяй па інкубацыі і кармленні фазанят.

— А як можна птушыныя яйкі, такія крохкія рэчы перасылаць па пошце?

— Элементарна, кожнае яйка загортваецца ў вату, а пустоты перасыпаюцца рэзанай саломай ці драўнянным пілавіннем.

— Як я зразумеў, з яек усё ж нешта вылупілася?

— Вылупіліся чатыры фазанчыкі. Дзве курачкі і два пеўнікі. Але чаго гэта мне каштавала! Інкубатара ў мяне тады яшчэ не было, а тыя куры, што жылі ў куратніку, ні адна садзіцца не збіралася. Мусіў на матацыкле праехаць па ўсіх навакольных вёсках, каб купіць за любыя грошы курыцу, гатовую сесці на яйкі (іх яшчэ называюць «заквактаўшымі»). Знайшоў такую. Яна аказалася добрай маці і яшчэ раз, пазней, выседжвала фазанят, птушанят цацаркі, качанят і спраўна вадзіла і абараняла сваё патомства.

— Я бачу, што ў вашых вальерах акрамя паляўнічых ходзяць яшчэ залатыя і серабраныя фазаны. Гэта таксама падарунак з Краснадара?

— Не, тут у кожнай птушкі свая гісторыя. Залатых фазанаў я, напрыклад, купіў у Маскве на славутай «Птушцы» (птушыным рынку), аддаў за траіх птушанят-«падлеткаў» усе грошы. Да Мазыра даваўся зайцам на электрычках дабіраўся. Другую пару залатых набыў у калінінградскім заапарку. Серабраных, самыя мае любімыя, прыехалі з Піцера, таксама з заапарка.

— Відаць, гэта дарагое задавальненне?

— Асабліва спачатку. Як бачыш, увесь мой участак аддадзены птушкам. Будаўніцтва вальераў, зімавальных домікаў, кармы, прэміксы (кармавыя вітамінізаваныя дабаўкі) каштуюць вельмі дорага. Ну а калі гаспадарка больш-менш наладжаная, то ўтрымліваць экзатычных курыных (і фазаны, і паўліны адносяцца менавіта да гэтага шматлікага атрада) не складаней і не даражэй, чым добры вялікі птушнік. Пазней, пры наяўнасці ў гаспадара хоць невялікай камерцыйнай жылкі, птушкі цалкам змогуць апраўдаць сваё ўтрыманне і нават прынесці невялікі даход — яйкі і куранят фазанавых каштуюць няхіла.

— Пытанне, магчыма, не зусім карэктнае, але, тым не менш, я яго задам. Ці каштавалі вы ці ваша сям'я калі-небудзь мяса фазана?

— Нармальнае пытанне. Каштавалі, вядома ж, прычым не толькі мяса фазана, але і паўліна, а таксама яйкі і тых і другіх птушак. Справа ў тым, што кожную вясну я праводжу «выбракоўку» падрослага птушынага племя. Фазанчыкі, якія не праходзяць такога агляду, ідуць на стол. Сярод адкладзеных яек трапляюцца неаплодненыя — яны звычайна відаць на трэці-чацвёрты дзень пасля пачатку наседжвання, іх таксама можна есці. А паўлін, зусім дарослы самец, трапіў на наш стол пасля няшчаснага выпадку — яго тхор задушыў.

— Тхары гэта вялікая праблема для вашага «заапарка»?

— Не вельмі, хоць звяры гэтыя зусім не баскрыўдныя. Ястрабы-цацароўнікі часам шкодніцаюць, у мінулым годзе ў мяне дзвюх цацарак знеслі. Але гэта дробязі ў параўнанні з двухногімі «звярамі». Два гады таму, напрыклад, нейкі «дзеяч», праходзячы міма майго дома, сыпануў у вальеру фазанаў зерне аўса з пацучынай атрутай. Не магу дагэтуль зразумець, хто і навошта гэта зрабіў. Я спецыяльна вальеры паставіў такім чынам, што з боку вуліцы да іх можна было блізка падысці — прыгожа, ды і суседзі былі задаволеныя. Дзе яшчэ, у якой вёсцы можна знайсці вуліцу з фазанамі? Але, на жаль, для аховы птушак ад розных паскуднікаў вальеры давялося перанесці ў глыб двара.

— Сяргей Васільевіч, ці не змаглі б вы даць некалькі парад нашым чытачам, якія жадаюць на сваім падвор'і завесці гэтых прыгожых птушак? Дзе іх можна набыць, чым карміць і гэтак далей.

— Набыць фазанаў нескладана, было б вялікае жаданне. Птушанят фазанаў розных відаў, гэтак жа як і паўлінаў і іншых курыных, апошнім часам усё часцей прадаюць на маскоўскім птушыным рынку. Таксама можна звярнуцца ў любы заапарк. Паколькі птушкі сямейства курыных звычайна добра размнажаюцца ў няволі, у заапарку часта бывае іх лішак, які з задавальненнем прададуць аматарам. Усё вышэйсказанае датычыцца і паўлінаў.

Цяпер аб утрыманні. Практычна ўсе фазанавыя птушкі палігамы, г.зн. аднаго самца трэба трымаць з трыма-пяццю самкамі. Для ўтрымання паўлінаў і фазанаў трэба пабудаваць вялікую вальеру. Вышыня яе — 2,4—3 метры, шырыня і даўжыня — 5 м. Зрэшты, фазаны нядрэнна жывуць і ў меншых вальерах — я прывёў ідэальныя памеры. У вальеры на вышыні 1,5—2 м наладжваюць седалы, асабліва гэта датычыць паўлінаў, таму што яны любяць начаваць як мага вышэй, нават на дрэвах. Вальеру трэба размясціць так, каб з паўночнага ці заходняга боку да яе можна было прыладзіць хлеў (вышыня 2,4—3 м, шырыня — 2,5, даўжыня — 3 м) з шырокімі вокнамі-пралазамі, каб птушкі маглі заходзіць у яго з вальеры. У хляве робяць гнёзды — для гэтых мэтаў звычайна выкарыстоўваюць плеценыя карзіны, розныя скрынкі і да т. п. Гнёзды запаўняюць саломай ці пілавіннем. У хляве, як і ў вальеры, робяць седалы. Падлогу ў вальеры пасыпаюць дробнай галькай ці ракушачнікам. У адным з куткоў трэба паставіць скрынку з попелам. Купаючыся ў попеле, птушкі вызваляюцца ад паразітаў і ачышчаюць пер'е. У птушак пастаянна павінна быць свежая вада. Кармленне фазанаў і паўлінаў нічым не адрозніваецца ад кармлення звычайных курэй: усё тыя ж камбікорм, збожжа, вільготныя мешанкі. Звярніце ўвагу на тое, што фазанавыя значна больш, чым звычайныя куры, ядуць травы і зялёных частак раслін. Таму нават зімой трэба даваць сілас ці карыхтаваныя летам травяныя ці драўнянныя венікі. Неабходны фазанам і бялок, у хатніх умовах яны яго атрымліваюць з мясакасцявой ці рыбнай мукі, мясных адходаў і інш.

Гутарыў Арцём ХАНІН.

КРАСА І СІЛА

АНТАЛОГІЯ БЕЛАРУСКАЙ ПАЭЗІІ

Анатоль ГРАЧАНІКАЎ

Няпраўда, што ў літаратуру, асабліва ў беларускую, ідуць людзі з гуманітарнай адукацыяй. Анатоль Грачанікаў пасля заканчэння Гомельскага інстытута інжынераў чыгуначнага транспарту нядоўга працаваў па спецыяльнасці, бо яшчэ школьнае захапленне вершамі ўзяло сваё. Таму і трапіў на Вышэйшыя літаратурныя курсы ў Маскву, дарэчы, маючы ўжо на рахунку зборнік вершаў «Магістраль» (1964), па-добраму рамантычна-наіўны. Але ўжо наступныя кніжкі: «Круглая плошча» (1971), «Грыбная пара» (1973) адназначна паказалі, што Анатоль Грачанікаў у літаратуры зусім не выпадковы чалавек. Калі карыстацца штампам, дык ён — паэт-грамадзянін, адзін з тых паэтаў, каго і чужыя ўдачы натхнялі на творчасць. А гэтым удачам, асабліва ў маладой літаратуры 70—80-х гадоў, спрыяў сам Анатоль Сямёнавіч, будучы галоўным рэдактарам часопісаў «Вясёлка», «Бярозка», «Маладосць». Менавіта дзякуючы яму з'явілася бібліятэчка маладой беларускай літаратуры пры часопісе «Маладосць». Удзячны і добра памятаю, як ён разам з Жэняй Янішчыц пеставалі і маю першую кніжку.

Скрушна, але Анатоль Грачанікаў трагічна загінуў. 8 верасня яму споўнілася б 60 гадоў — якраз той век, калі да паэта, да чалавека прыходзіць другое дыханне...

Мабыць, паэты сапраўды крыху празорцы. Прадбачыў сваю бяду і Анатоль Грачанікаў. Тым не менш, яго верш «Сосны» — светлы, як самі сосны ў звонкім сонечным бары...

СОСНЫ

За вёскай — сосны,
Звонкія, як струны.
З іх робяць хаты,
З іх жа робяць труны.
Не будзе бессмяротнай і яна,
Мне наканаваная сасна,
Аднойчы
Скаланецца свет лясны,
На крохкую,
Пажоўклую ігліцу
Слязой апошняй
Скоціцца з сасны
Гарачая краплінагка
Жывіцы,
Адкуль мне ведаць,
Дзе яна ўпадзе;
Ці на чужыне,
Ці у Беларусі?
Адкуль мне ведаць,

На якой бядзе
Я спатыкнуся
І не паднімуся.
Мне б толькі ведаць,
Што агонь калін
Зноў грэе зябкі
Вечар вераснёвы.
Мне толькі б ведаць,
Што мой родны сын
Сваёй не адцураўся
Роднай мовы.
Што свет не стаў
Выжарынай пустой,
Не захлынуўся
Прадсмяротным скрыпам.
Што ўсё ж хапіла
Той сасны маёй
Камусьці на калыску
Ці на скрыпку.
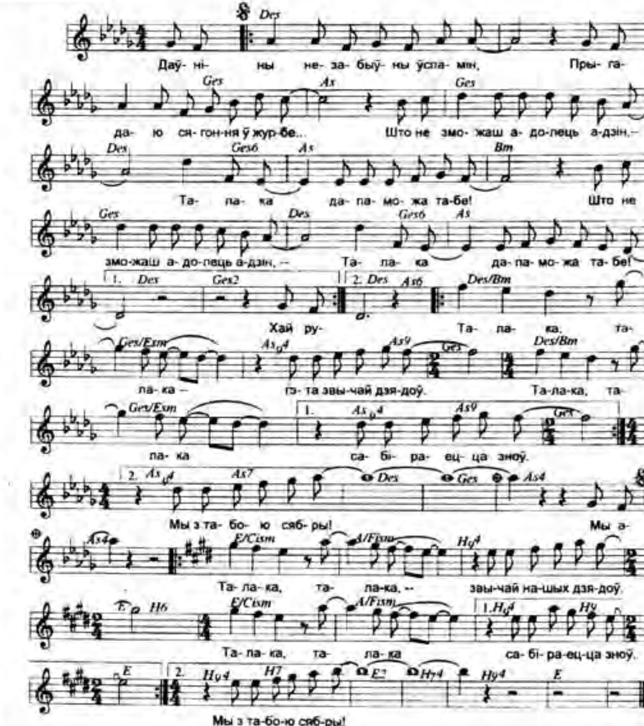
Анталогію вядзе Анатоль СЫС.

АНТАЛОГІЯ БЕЛАРУСКАЙ ПЕСНІ

ТАЛАКА

Заключным акордам разнастайных фестываляў выступае песня «Талака». Яшчэ ў 1984 годзе Леанід Пранчак напісаў верш, а Ігар Палівода палажыў яго на музыку. Аднак супрацоўнікі Белрадыё адхілілі яе, палічылі за нацыяналістычную, у якой ухваляецца беларускі старадаўні звычай — талака. Каб падтрымаць аўтарытэт песні, паэт уключыў яе тэкст (ён мае варыянты) у першы свой зборнік «Першапутак» (1988). На ўсю моц «Талака» загучала ў 1992 годзе: усе выступленні Дзяржаўнага канцэртнага аркестра Беларусі пад кіраўніцтвам Міхаіла Фінберга заканчваліся гэтым творам, ён выконваўся на «Славянскім базары» ў Віцебску. Праз год песня «Талака» ажывіла прастору Маладзечна на І фестывалі. І цяпер яна актыўна ўключаецца ў канцэртныя праграмы, заклікае людзей да духоўнага адзінства, згуртаванасці, да супольнай дзейнасці.

Міхась ШАВЫРКІН.

Верш Леаніда ПРАНЧАКА

Даўніны незабыўны ўспамін
Прыгадаю сягоння ў журбе...
Што не зможаш адолець адзін, —
Талака дапаможа табе!

Хай руку прывітае рука,
Хай усмешка прагоніць тугу.
Талака, талака, талака —
Наш вясёлы няўрымслівы гурт.

ПРЫПЕЎ:

Талака, талака —
Звычай нашых дзядоў.
Талака, талака —
Сабіраецца зноў.
Талака, талака —

Музыка Ігара ПАЛІВОДЫ

Ад зары да зары,
Талака, талака —
Мы з табою сябры!

Мы асілім усё талакой.
Ты заўсёды са мной, я — з табой.
Не пакіне ў бядзе сябрука —
Талака, талака, талака.

Светлай радасці нам не суняць.
Хай да раніцы песні звіняць!
Хай шуміць, як вясною рака, —
Талака, талака, талака.

ПРЫПЕЎ.

ХТО ПАЕДЗЕ Ў МАЛАДЗЕЧНА?

Якія песні любяць жыхары Беларусі? Якія спяваюць ці будуць спяваць? Пра гэта можна будзе паразважаць падчас фестывалю беларускай песні і паэзіі, які адкрыецца ў Маладзечне праз тыдзень. Хто не трапіць у Маладзечна, той зможа сачыць за фестывалем па тэлебачанні. А «Звязда» ў сваю чаргу абяцае вам расказаць пра тое, што застанецца за кадрам. Бо сёлета газета «Звязда» ў ліку тых, хто забяспечвае фестывалю інфармацыйную падтрымку.

Кацярына МІХАЛЕНКА.

ПРАЕКТ «МЭРЫЯ—2000»

Гісторыя ў постацях (вачамі гродзенскага мастака Уладзіміра Качана)

Падставай для гэтага інтэрв'ю паслужыла сёлетняя выстава гродзенскага мастака Уладзіміра Качана, якую ён прысвяціў 870-годдзю роднага горада. Яна называлася «Вялікі Гарадзенскі Сабор ІІ тысячагоддзя» (партрэтная галерэя славутых гістарычных асоб XII—XX стагоддзяў). Размешчаныя ў залах былога замка 10 жывапісных работ проста не маглі пакінуць раўнадушнымі гледачоў. З вялізных палотнаў у шыкоўных рамах пазіралі на тых, хто жыве напрыканцы тысячагоддзя, заснавальнікі дынастыі гродзенскіх князёў Усевалад Давыдавіч і ягоная жонка Агаф'я; гродзенскія князі браты Барыс, Глеб і Мсціслаў; каштэлян Давыд Гарадзенскі; Вялікі князь літоўскі Аляксандр Ягелончык, каралева Бона Сфорца, якая ў 1540 годзе дала Гародні прывілей, паводле якога гарадзенскаму войту і магістрату дазвалялася мець сваю гарадскую пячатку; стрыечныя браты Вялікі князь літоўскі Вітаўт і кароль польскі Уладзіслаў ІІ Ягайла; кароль польскі і Вялікі князь літоўскі Стэфан Баторый; гродзенскія старасты Кшыштаф Пац і Антоні Тызенгауз з прафесарам Жанам-Эмануэлем Жыліберам... Кожны твор суправаджаў кароткі нарыс, які паведамляў самыя асноўныя факты з жыцця і дзейнасці той ці іншай асобы. Вось, напрыклад, што пісалася пра старасту Антоні Тызенгауза: «У канцы XVIII стагоддзя Рэч Паспалітая знаходзілася ў крызісе. Перажывала заняпад і Гародня. І вось у гэты час з 1765 года Гарадзенскім старастам стаў Антоні Тызенгауз. Ён задумаў у кароткі тэрмін стварыць у адсталай земляробчай краіне ўсе галіны прамысловасці. Паводле слоў Ю. Выбіцкага, ён хацеў зрабіць «квітнеючую Галандыю на Нёмане». У Гародню былі запрошаны замежныя спецыялісты... За 15 гадоў Тызенгауз адчыніў у Гародні звыш 20 мануфактур, пабудаваў каля 50 будынкаў, дарогу Гародня—Беласток, адкрыў шэраг школ (будаўнічую, бухгалтарскую, медыцынскую, музычную, кадэцкі корпус), стварыў капэлу, вакальную і балетную трупу Гродзенскага тэатра, заснаваў каралеўскую друкарню, дзе выдавалася адна з першых у Беларусі «Газэта Гродзеньска...»

— Шаноўны Уладзімір, мне здаецца, што вас можна павіншаваць з вельмі ўдалым пачаткам праекта. Проста дух захоплівае, калі ўяўляеш, які глабальны, абагульняючы сэнс стаіць за гэтай задумай. Сапраўды, роля асобы ў гісторыі вельмі значная. Што вас падштурхнула да такой работы?

— Я нарадзіўся ў Гродне, ābабег увесь горад басанож яшчэ дзіцем. Таму вы можаце ўявіць, як мне тут усё дорага і блізка. Думаю, што я паступова рухаўся да ажыццяўлення сваёй задумы. Мае духоўныя пошукі адбываліся і ў філалагічнай галіне, у метафізічных сферах, касмічных, я шмат займаўся тэхналогіяй творчасці. Цяпер ранейшыя напрацоўкі рэалізаваліся ў гістарычных палотнах.

— Зразумела, гістарычная тэма ў беларускім выяўленчым мастацтве ўжо больш-менш асвоеная. Але тым не менш для гэтага патрэбна нямала спецыфічных ведаў па гісторыі. Хто вам дапамагаў?

— Я супрацоўнічаў з гісторыкам Вячаславам Шведам, які быў маім непасрэдным кансультантам. Дарэчы, кароткія нарысы пра асоб, што суправаджаюць творы, якраз ягоных рук справа. Безумоўна, мне давялося сур'ёзна заглыбіцца ў тоўшчу вякоў, «пераварыць» шмат фактычнага матэрыялу, асэнсаваць і прааналізаваць яго, каб уявіць агульную карціну часу. І ведаеце, я зразумеў, што гісторыя майго горада — гэта гісторыя патрыятызму гродзенцаў, гісторыя прыватнай ініцыятывы... Калі я падзяліўся сваёй задумай з уладамі горада, яны мяне зразумелі, адчулі актуальнасць праекта, сталі дапамагаць у яго ажыццяўленні

— Напэўна, уладатрымальнікі цяпер у Гродне вольна ці нявольна параўноўвалі сябе з тым жа Тызенгаузам. Бо ў наступным стагоддзі нашчадкі будуць прыгадваць пра цяперашніх гаспадароў горада як пра людзей, якія ўнеслі свой уклад у яго развіццё, альбо тыя згубяцца ў часе, будуць забытыя сваім народам.

— Такая логіка стваральных спраў. Ва ўсякім разе, у тых, хто стаіць ля руля ўлады ў такі адказны час, напярэдадні новага тысячагоддзя, ёсць шанц. І яны могуць выкарыстаць яго дзеля працвітання Бацькаўшчыны.

— Калі глядзіш на твары гістарычных асоб, створаных талентам мастака, узяць тых жа Усевалада і Агаф'ю (праўнука Яраслава Мудрага і дачку Уладзіміра Манамаха), то ствараецца ўражанне, што ты ведаеш гэтых людзей. Позірк іх гіпнатызуе, прыварожвае, нават узнікае шалёная думка аб тым, што дух гэтых асоб матэрыялізаваўся ў карціне...

— Хачу сказаць, што гісторыя захавала нямала сведчанняў пра тое, якімі былі мае героі. Графічны, жывапісны матэрыял. І таму можна мець уяўленне, як яны выглядалі. Нават у старажытным Іпацьеўскім летапісе ёсць адзін радок. Праўда, многія ілюстрацыйныя матэрыялы ўжо папсаваныя часам.

У тых выпадках, калі я не знаходзіў апісанняў, выяў таго ці іншага чалавека, то ішоў па шляху тыпізацыі. Я хадзіў па горадзе, узіраўся ў твары маіх суайчыннікаў, адшукваючы сярод іх найбольш характэрныя. Прынамсі, некаторыя мае знаёмыя, сябры паслужылі прататыпамі для стварэння вобразаў «мужоў» вялікіх Айчыны». Я думаю, што ў гэтым ёсць свая філасофія і праўда.

— Сярод партрэтаў князёў і каралёў мінулых эпох было нечаканым убачыць партрэт Пятра Сталыпіна. Скажыце, якім чынам ён трапіў у гэту кампанію і каго з дзеячаў нашай эпохі вы мяркуеце паставіць у адзін рад з гэтымі асобамі?

— Я мяркую спыніцца на XX стагоддзі. Бо цяжка быць аб'ектыўным. Час павінен вынесці свой прысуд. Гісторыкі разбяруцца з героямі і злачынцамі нашага часу.

— Сорак гадоў — гэта не ўзрост для мастака. Але вы ўжо маеце рэпутацыю добрага прафесіянала, чалавека, які ў творчасці ўвесь час рухаецца наперад, засвойвае ісціны, каштоўнасці, і галоўнае — пастаянна абнаўляецца. Скажыце, на гэтым пакутлівым шляху пазнання што было найбольш складаным?

— Я сапраўды шмат эксперыментаваў. І цяпер у мяне нямала задумак, ідэй, нават напрацовак. Хочацца па розных тэхналогіях зрабіць праект. Але ўсё гэта я вырашыў адкласці на потым, таму што неабходна завяршыць распачатае. А гэта якраз Вялікі Гродзенскі Сабор ІІ тысячагоддзя. У ім прысутнічае абагульненне. Сам час даў мне гэтае заданне. Як кажуць, прыйшоў час збіраць камяні. Я думаю, што ў бліжэйшы час з'явіцца мноства разных праектаў такога кшталту. Вы ж ведаеце, што нехта збіраецца паўтарыць славуты «Тытанік», па праекту Леанарда да Вінчы адліваюць нарэшце яго славутага «Бронзавага каня». У паветры ўжо вісіць час падвядзення вынікаў. Для выканання свайго праекта я буду выкарыстоўваць і камп'ютэрную графіку, мы ўжо працавалі ў гэтым накірунку са спецыялістамі, калі стваралі плакат да адкрыцця выставы. Выкарысталі вобраз, які мне даўно бачыцца: горад — сабор, саборнае-зборнае... Выкарыстоўваючы гістарычную мадэль Гародні, можна гаварыць пра сусветныя духоўныя праблемы.

— А якое прымяненне свайму праекту вы бачыце ў тым жа Гродне?

— У грамадскіх будынках еўрапейскіх сталіц мы бачым шмат работ такога накірунку. Выдатныя майстры Адраджэння, Сярэднявечча адлюстроўвалі на сваіх палотнах герояў свайго часу — палкаводцаў, паэтаў, імператараў. Мяне заўсёды ўражваў узровень фіксацыі гісторыі еўрапейскімі мастакамі. Калі бачыш падобныя творы, што ўпрыгожваюць сцены кангрэсаў, мэрый, разумееш, наколькі свядомасць жыхароў прасякнута духам патрыятызму. Думаю, што прыйшоў час і нам запоўніць прабелы. Таму мае карціны, безумоўна, будуць захоўвацца не ў прыватных калекцыях, яны належаць гораду, яго жыхарам — усім разам.

— У вас было нямала выставак за мяжой — у Германіі, Польшчы. Напэўна, вы ўдала ўпісаліся ў еўрапейскі мастацкі кантэкст. Але ў той жа Германіі, напрыклад, проста адсутнічае школа, на якой трымаецца класічнае мастацтва. Такое паняцце, як нацыянальнае мастацтва ў еўрапейскім мастацтвазнаўстве ўвогуле перастае выкарыстоўвацца.

— Я думаю, што да нас з Еўропы гадоў праз пяць паедуць вучыцца маляваць. Бо тое, што робяць сучасныя модныя канцэптуалісты, розныя мадэрністы — гэта спалучэнне чарцяжа з іншымі прыёмамі. Гэта таксама павінна быць у мастацтве. Але я прыхільнік інтэграцыйных працэсаў Захад—Усход. Рознае бачанне гісторыі і ў дадзеным выпадку — гэта спроба заглянуць у будучыню. Калі Бог стварыў нас, яму не было ніякага сэнсу рыхтаваць недарэчны канец для ўсяго чалавецтва. Космас не можа выкарыстоўваць энергію на сляпыя хады.

— Вам не хацелася б жыць у сталіцы? Бо ўсё культурнае жыццё канцэнтруецца ў нас у цэнтры.

— Гродна — не правінцыйны горад, а ў пэўным сэнсе і сталіца. Духоўная сталіца. Дарэчы, правінцыялізм — гэта не геаграфнае паняцце, гэта лад думак. Можна быць правінцыялам і жывучы ў Маскве, у Парыжы. Так?

— Безумоўна. Значыць, вы адчуваеце сябе запатрабаваным чалавекам у тым месцы, дзе жывяце...

— Самая вялікая ўдача для творцы — гэта адчуваць, што ты не падвешаны ў прасторы, не жывеш па-за часам. І што твой талент рэалізуецца.

— Скажыце, што для вас, чалавека XX стагоддзя, з'яўляецца духоўнай апорай у жыцці?

— Я не ўзяў бы на сябе смеласць сказаць, што я веруючы чалавек. Але ў мяне веруючая сям'я, жонка. Як ні дзіўна, але на мяне аказаў уплыў мой малодшы брат Анатоль. Разам з ім мы арганізавалі інстытут духоўных ісцін. Як чалавек XX стагоддзя, я пастаянна вяртаюся душой і думкамі да Бібліі. Актуальнасць тэкстаў Евангелля заключаецца ў тым, што на любым вітку цывілізацыі, пры любым узроўні развіцця тэхналогій узнікае цікавасць да ісцін, закладзеных у гэтай кнізе. Але старажытныя мудрацы казалі, што сасудам для духу з'яўляецца матэрыя.

— І менавіта пра гэта ідзе гаворка ў Вялікім Гарадзенскім Саборы ІІ тысячагоддзя?

— Матэрыя, увасобленая ў палатно, фарбы, колер, дае нам магчымасць увасобіць дух персанажаў, якія жылі ў розныя стагоддзі. Мая мэта — аб'яднаць людзей, а не раз'яднаць. Калі так падумаць, то ў адной вялікай зале твар у твар могуць сустрэцца асобы, якія рухалі гісторыю і якія не ведалі адзін аднаго. Я даю ім магчымасць сустрэцца разам, пагаварыць, абмеркаваць усё тое, што засталося нявысветленым і для іх, і для нас.

Тацццяна АНТОНАВА.

ЗВЫЧАЙНАЯ АМЕРЫКА

Камфорт і хуткасць патрабуюць ахвяр

У Злучаных Штатах даўно закончылася эра чыгунак. Апусцелыя стальныя магістралі і закрытыя чыгуначныя вакзалы пакідаюць дзіўнае ўражанне. Цяжка паверыць у тое, што калі-небудзь і ў нас перастануць хадзіць «электрычкі», бо ў іх не стане пасажыраў, а мінскім гарадскім уладам давядзецца ламаць галаву над тым, што размясціць у гіганцкім будынку новага вакзала (цыклапічныя памеры якога ўжо цяпер яўна не ўпісваюцца ў агульныя тэндэнцыі развіцця транспарту).

Амерыканскія чыгункі сталі ахвярай спачатку аўтамабіляў, а потым самалётаў. Імклівая аўтамабілізацыя ўсяго насельніцтва, якая пачалася ў нас толькі ў апошнія гады, калі адкрылася дарога на Захад, да танных патрыманых «іншамарак», у Амерыцы разгарнулася прыкмесцаў напярэдадні паўстагоддзя таму. У сярэдзіне 80-х гадоў у ЗША адзін аўтамабіль прыпадаў на 1,9 чалавека. (Для параўнання: у Савецкім Саюзе на той час гэты паказчык быў роўны 26, у Вялікабрытаніі — 3,4; у Францыі — 2,6.) За мінулае дзесяцігоддзе аўтамабіляў, зразумела, меней не стала.

Выжыць у ЗША без уласнага аўтамабіля, напэўна, можна, але паўнацэнна жыць немагчыма. Жыццё ў краіне абсалютна не прыстасаванае для патрэб пешых грамадзян. Грамадскі транспарт у большасці гарадоў знаходзіцца на той ступені дэградацыі, калі трамваі ўжо знік-лі, тралейбусы (з-за адсутнасці патрэб у іх) так і не з'явіліся, а аўтобусы, падобна, дажываюць свой век. На прыпынку ў чаканні аўтобуса ў гордай адзіноце можна прастаяць гадзіны паўтары. Нягледзячы на гэта, аўтобус прыйдзе паўпусты, а то і ўвогуле без пасажыраў. Заплаціць за праезд давядзецца не менш як долар.

У многіх буйных гарадах ёсць метрапалітэн (які, дарэчы, у кожным горадзе называецца па-свойму: у Нью-Йорку — сабуэй, у Вашынгтоне — метро, у Атланце — марта, у Сан-Францыска — барт). Пасля аздобленых гранітам і мармурам утульных мінскіх станцый змрочныя бетонныя скляпенні амерыканскага метрапалітэна пакідаюць непрыемнае ўражанне. Асабліва калі ўлічыць, што метро там, у адрозненне ад нашага, перапоўненым ніколі не бывае, а карыстаюцца ім часцей за ўсё грамадзяне не высокага і нават не сярэдняга дастатку.

Што ў амерыканскім метро на высокім узроўні — дык гэта кантроль за аплатай праезду. Зразумела, ніякіх інвалідскіх і ветэранскіх пасведчанняў аўтамат да разгляду не прыме: спаўна плаціць усе, прытым, як правіла, за канкрэтную адлегласць, якую збіраюцца праехаць. Прытым аматараў схітрыць-выхадзе з метро чакае расчараванне: там таксама давядзецца прапусціць свой білет праз аўтамат. Калі праехаў больш, чым заплаціў, — проста не ўдасца выйсці на вуліцу, пакуль не дапаціш. На шчасце, такая вынаходка абсалютна непрымальная ва ўмовах нашага перапоўненага метрапалітэна. (Дарэчы, і самі амерыканцы ставяцца да яго без асаблівага энтузіязму, паколькі кошт праезду ў выніку часам складае 3-4 долары.)

Усеагульная аўтамабілізацыя наклала свой спецыфічны адбітак на аблічча гарадоў і правінцыі. Шырокія аўтамагістралі з іх гіганцкімі развязкамі і адсутнасцю скрыжаванняў робяць жыццё аўтааматара камфортным і прыемным. Праўда, нават гэта не засцерагае ад гіганцкіх аўтамабільных «пробак» у ранішнія і вячэрнія гадзіны. Амерыканскія гарады (асабліва вялікія і асабліва цэнтры гэтых гарадоў) абсалютна не прыстасаваныя для прывыклых еўрапейцам пешых прагулак.

Для прыкладу, прагульваючыся надвячоркам у цэнтры Атланты, сярод нагрувашчвання хмарачосаў і запоўненых машынамі вуліц, мы міжволі адчувалі сябе белымі варонамі, ловячы насцярожаныя позіркі рэдкіх прахожых (як правіла, неграў экзатычнай знешнасці, па якой няцяжка было здагадацца пра лад іх жыцця).

Гарадская ўтульнасць у ЗША стала ахвярай прагматызму і грошай. Гэта сапраўды ў многіх адносінах зручна: не выходзячы з аўтамабіля, можна набыць абед у спецыяльна абсталяванай закусачнай, папіць кавы, купіць газету.

Машына, стаўшы агульнадаступнай, змяніла лад жыцця, асяроддзе існавання. Але за камфорт многім амерыканцам даводзіцца плаціць вельмі высокую цану.

Нідзе ў іншых краінах мне не даводзілася бачыць такой колькасці людзей з празмернай вагой (прычым часцей чамусьці сустракаюцца жанчыны). Адметна, што нашы айчынныя тоўстыя цёткі ў параўнанні з амерыканскімі матронамі выглядаюць худзерлявымі. Што лёгка растлумачыць: схільнаму да паўнаты амерыканцу няма патрэбы штурхацца ў аўтобусе, хадзіць на рынак, дабірацца пехатой да паліклінікі. Іншы істотны фактар: яму незнаёма такая з'ява, як эканомія на прадуктах харчавання. Пры добрым апетыце і адсутнасці ўнутраных абмежавальнікаў ён можа жаваць усё, што яму захочацца, з раніцы да вечара (не пакідаючы ўласнага аўтамабіля).

На далёкія адлегласці амерыканцы перамяшчаюцца ў паветры. Аэрапорты ўражваюць сваімі маштабамі і камфортам. Трапіць з уласнай машыны ў салон самалёта можна, не пераадолеўшы ніводнай прыступкі лесвіцы. Каб здаць багаж, не заўсёды абавязкова выходзіць з аўтамабіля: багажны тэрмінал прыстасаваны да патрэб пасажыра, які прыязджае ў аэрапорт на машыне.

Будынак аэрапорта часам расцягнуты на некалькі кіламетраў: каб дабрацца ад аднаго тэрмінала да другога (напрыклад, пры перасадцы з аднаго на другі) пасажыры могуць у многіх аэрапортах сесці ў аўтаматызаваны цягнік, што курсіруе паміж тэрміналамі, або паскорыць шлях з дапамогай «бягучай дарожкі» — своеасаблівага пасажырскага транспарцёра, які значна паскарае дарогу ўнутры аэрапорта.

Пры гэтым няма патрэбы з'яўляцца ў аэрапорт за некалькі гадзін (як у нас) да рэйса. Зарэгістравацца можна за 20 хвілін да вылету, а прайсці на пасадку нават за 5 хвілін да таго, як самалёт ладымецца ў паветра.

На ўсходнім узбярэжжы прымчацца ў аэрапорт Бостана, Нью-Йорка ці Вашынгтона пры пільнай патрэбе можна ўвогуле без білета і сесці ў любы самалёт, які ў патрэбным вам напрамку адпраўляецца праз кожную гадзіну. Білет вам прададуць прама ў салоне самалёта.

Пры вялізнай колькасці авіякампаній авіябілеты ў ЗША параўнальна танныя (значна таннейшыя, чым у нас). Пры амерыканскім узроўні жыцця самалёт стаў такім жа агульнадаступным транспартам, як і ўласны аўтамабіль. І гіганцкая краіна ўжо не здаецца амерыканцам надта вялікай: пераселіся яе з усходу на захад можна за 3—5 гадзін.

Валянцін ЖДАНКО.
Вашынгтон—Атланта—Дэ-Мойн, Солт-Лэйк-Сіці—Сент-Луіс—Нью-Йорк.
(Працяг будзе).

Падрабязнасці

ШТО Ў ПРЭЗІДЭНЦКІМ КАШАЛЬКУ?

Аб даходах і падатках сям'і Клінтана

Сям'я Клінтана выплаціла за 1997 год 91.964 долары падаходнага падатку. Даход прэзідэнцкай сям'і склаў 569.511 доларaў, з іх 200 тысяч — зарплата кіраўніка дзяржавы.

Акрамя гэтага, сям'я зарабіла 281.898 долараў, большую частку якіх — жонка прэзідэнта Хілары Клінтан, якая напісала ў 1996 годзе кнігу «Патрэбны агульныя намаганні» аб праблемах выхавання. Праўда, увесь ганарар за яе працу, як і ў мінулыя гады, пайшоў на дабрачынныя мэты. Яна таксама ахвяравала 12 тысяч долараў, якія штогод атрымлівае з так званага «Фонду Генры Фрымана». Гэты памёршы ў 1912 годзе багаты прадпрымальнік завяшчаў сваю маёмасць на аказанне матэрыяльнай дапамогі мужу ці жонцы будучых кіраўнікоў амерыканскай адміністрацыі. На думку Г. Фрымана, прэзідэнты ЗША атрымліваюць «нязначныя сумы, займаючы самыя важныя пасады ў свеце». Усяго ж Клінтаны летась зрабілі ахвяраванняў на суму 270725 долараў.

Прэзідэнцкая дачка Чэлсі Клінтан, якая зарабіла ў 1997 годзе 8447 долараў, выплаціла ў казну дзяржавы 1106 долараў.

У далейшым аказалася, што першая сям'я пераплаціла падаткаў на суму 3004 долары. Сямейны савет вырашыў пакінуць дзяржаве гэтыя грошы ў залік падаткаў, якія трэба выплаціць у наступным годзе.

Што датычыць другой сям'і Амерыкі, то віцэ-прэзідэнт Альберт Гор і Тыпер Гор зарабілі ў мінулым годзе 197.791 долар, з якіх 171,5 тысячы складае зарплата віцэ-прэзідэнта. 22.320 долараў Горы атрымалі ў якасці арэнднай платы за іх былую рэзідэнцыю ў прыгарадзе сталіцы, а таксама за ферму ў горадзе Картыдж (штат Тэнесі), адкуль Эл Гор родам. Астатнія сродкі паступілі ў якасці ганарару ад напісанай віцэ-прэзідэнтам у 1992 годзе кнігі «Збалансаваная Зямля», а таксама ад банкаўскіх укладаў, інвестыцый і ад работы фермы. Падаткаў пара Гораў выплаціла ў гэтым годзе на суму 47.662 долары.

«Новости разведки и контрразведки».

БАЛЬЗАМАТАРЫ РЫХТУЮЦЦА ДА АПОШНЯГА П'ЕДЭСТАЛА КАСТРА

Куба разглядае планы захавання цела Фідэля Кастра пасля яго смерці і мае намер выставіць яго астанкі на агляд у маўзалеі на плошчы Рэвалюцыі, згодна з крыніцамі ў Гаване.

Афіцыйны дакумент, які змяшчае накід планаў на выпадак смерці Кастра, заклікае аб'явіць надзвычайнае становішча і арыштаваць апанентаў урада.

Адным з варыянтаў стала б захаванне астанкаў Кастра падобна да таго, як зрабілі з заснавальнікам Савецкага Саюза Уладзімірам Леніным.

Няясна, як Кастра ставіцца да такіх планаў. Раней ён праяўляў цікавасць да бальзаміравання: у 70-я ён запатрабаваў захаваць цела каштоўнай каровы, якая пабіла сусветны рэкорд па надоях малака. Жывёліна па мянушцы Белае Вымя была забальзаміравана.

Планы прадугледжваюць аб'яўленне жалобы працягласцю месяц і адзін дзень, у які радыё і тэлебачанне павінны абмежавацца перадачай пахавальнай музыкі, «патрыятычных песень», пасланняў спачування і паўторам самых вядомых прамоў Кастра.

Гавана, як і шэраг пачатковых школ і заводаў, павінны быць перайменаваны ў гонар барадатага рэвалюцыянера.

Павінна быць аб'яўлена надзвычайнае становішча і арыштаваны звыш 5 тысяч «вядомых ворагаў рэвалюцыйнай улады».

У параўнанні з мінулым годам Кастра здаецца больш худым і больш сівым, што выклікала спекуляцыі аб тым, што ў яго напэўна рак.

«Сандзі Таймс» *(Вялікабрытанія).*

Сёння — **ІМЯНІНЫ**
Пр. Ермія, Філасофа
К. Антонія, Люцыяна

МЕСЯЦ ○
Поўня 10 чэрвеня
19-ы месяцавы дзень
З 11.04 Месяц — у сузор'і Вадалея

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца пераменная воблачнасць, пройдуць кароткачасовыя дажджы, навальніцы, месцамі град. Тэмпература паветра ў Брэсце і Гродне — 22—24, Мінску — 24—26, Віцебску і Магілёве — 25—27, Гомелі — 26—28 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак на большай частцы тэрыторыі дажджы, навальніцы, у заходніх раёнах месцамі моцны ліўні, магчымы град. Тэмпература ўначы — 9—14, удзень — 17—22; 14-га па ўсходу ўначы — 15—20, удзень — 22—27 градусаў вышэй нуля.

Віншаванні

Дарагой матулі і бабулі ***Фёкле Афанасьеўне ЛАНКЕВІЧ*** *з в. Кнотаўшчына шчырыя пажаданні моцнага здароўя, аптымізму, добрага настрою, многіх гадоў жыцця з нагоды дня нараджэння.*

Дачка з сям'ёй, *г. Стоўбцы.*

Бабуля Сіма і дзядуля Леанід КАМАРОЎСКІЯ з г. Чэрвеня віншуюць праўнучку ***Віту НАВУМЕНКА*** *з г. Мінска з 17-годдзем з дня нараджэння. Жадаюць здароўя, шчасця, радасці, усмешак.*

Любую дарагую мамачку і бабулю ***Алёну Аляксееўну КАРЧЭЎСКУЮ*** *віншуем з днём нараджэння. Жадаем добрага здароўя, радасці, шчасця, дабрабыту.*

З любоўю — дачка Жанна з сям'ёй, *в. Стаі Мядзельскага раёна.*

Віншуем з днём нараджэння ***Яніну Рыгораўну ЦІШКЕВІЧ.*** *Жадаем здароўя, радасці і шчасця ў сям'і.*

Муж, дачка, зяць, *в. Мачаны.*

Вам адказвае юрыст

ЖЫЛЛЁВЫЯ ПЫТАННІ

«Маёй сям'і (яна складаецца з 4 чалавек) выдзелена службовая кватэра. Карысная плошча кватэры 23 кв. м. Чуў, што пры прадастаўленні жылля норма павінна складаць ад 9 да 12 кв. м на чалавека. У нас атрымліваецца менш — усяго па 6,5 кв. м на кожнага. Ці правільна выдзелілі жыллё», — пытаецца чытач з Мінска.

Згодна з п. 9 пастановы Мінгарсавета і Савета аб'яднання галіновых прафсаюзаў Мінскай вобласці ад 6.12.1990 г. (з далейшымі змяненнямі і дапаўненнямі), службовыя жылыя памяшканні прадастаўляюцца, як правіла, у памеры 6 кв. м на аднаго чалавека, а ў выключных выпадках не больш як 8 кв. м на аднаго чалавека.

Чытач з Барысава, які жыве ў інтэрнаце, пытаецца: «Ці можна абмяняць яго пакой на пакой у інтэрнаце ў Мінску?»

Не, нельга. У Палажэнні аб інтэрнатах (п.21), якое зацверджана Пастановай Савета Міністраў 15.01.1986 г. прама сказана: «Жылая плошча ў інтэрнатах абмену, падзелу, браніраванню і здачы ў падnaём не падлягае».

Чытачка жыве ў Мазыры з дачкой. У шлюбе не знаходзіцца. Хацела б пераехаць у Мінск да бацькоў, але ці прапішуць іх там: кватэра невялікая — 27 кв. м?

Існуе Палажэнне «Аб парадку прапіскі грамадзян Рэспублікі Беларусь у Мінску», якое зацверджана 21.04.97 г. рашэннем Мінскага гарвыканкама. Пункт 1.3 гэтага Палажэння прадугледжвае, што ў г. Мінску на жылую плошчу бацькоў незалежна ад яе памеру прапісваюцца паўналетнія дзеці, якія не маюць сваіх сем'яў, ці маюць непаўналетніх дзяцей, але не знаходзяцца ў шлюбе. Значыць чытачку з яе дачкой прапішуць на жылую плошчу бацькоў.

Таццяна МАТУСЕВІЧ,
адвакат.

Інфарм-кактэйль

Невядома, аб чым думалі служачыя Такійскага заапарка, калі спачатку пратрымалі самца гарылы па мянушцы Султан на трохмесячнай «галоднай» сексуальнай дыеце, а затым прывялі да яго ў клетку адразу трох самак. Убачыўшы такі «гарэм», жывёліна настолькі расхвалявалася, што тут жа памерла ад сардэчнага прыступу.

«Мегаполіс-экспрэс».

«Навошта выкладваць 80 долараў за адну блакітную таблетку «Віагры»? Таму, хто кожны дзень мае на стале рыбу, не патрэбен ніякі новы амерыканскі любоўны прэпарат. У рыбе — мужчынская сіла!» Так унушае сваім землякам жыхар эмірата Эль-Фуджэйра Ахмед Рашыд Абуд. І ён не які-небудзь там прапаведнік-абстракцыяніст. За яго плячыма — гады практыкі з рыбай, і не толькі з ёй. За свае 48 гадоў ён зрабіў... 46 дзяцей. У яго было восем жонак. Адна падаравала яму 17 нашчадкаў. Зараз упэўнены аматар рыбы жыве з трыма жонкамі і шукае чацвёртую — не старэй за 20 гадоў.

ІТАР—ТАСС.

Замест шлюбнага марша Мендэльсона на цырымоніі гучала мелодыя Бетховена. Сведкі былі ў чорным, госці — у міліцэйскай форме.

Да заключэння шлюбу ў набярэжначаўнінскім ЗАГСе заставаліся лічаныя хвіліны, але 59-гадовы жаніх і яго немаладая нявеста яшчэ раней пачалі абмываць важную падзею. У час імправізаванага застолля каварная жанчына ўсадзіла па п'янцы ў грудзі суджанаму кухонны нож! Пасля чаго, як бы нічога не здарылася, пайшла працягваць вяселле да суседзяў...

«Труд».

ПУШКІН — САМЫ ЛЮБІМЫ ПАЭТ РАСІЯН

Аляксандр Пушкін — самы любімы паэт расіян. Пра гэта сведчаць даныя, падрыхтаваныя Інтэрфаксу Усерасійскім цэнтрам вывучэння грамадскай думкі. Яны былі атрыманы ў ходзе прадстаўнічага апытання 1600 расійскіх грамадзян.

Сярод першых трынаццаці самых упамінальных майстроў мастацкага слова А. Пушкін атрымаў 16 працэнтаў галасоў.

На другім месцы ў гэтым своеасаблівым рэйтынгу-лісце паэтаў стаіць Сяргей Ясенін — яму аддалі перавагу 13 працэнтаў рэспандэнтаў.

Па 3 працэнты атрымалі Міхаіл Лермантаў і Аляксандр Блок, па 2 — Марына Цвятаева і Ганна Ахматава.

З 7 па 13-е месцы падзялілі з 1 працэнтам паклоннікаў Яўген Еўтушэнка, Уладзімір Высоцкі, Мікалай Някрасаў, Эдуард Асадаў, Уладзімір Маякоўскі, Афанасій Фет і Барыс Пастарнак.

Аднак самае цікавае ў тым, што звыш палавы рэспандэнтаў — 51 працэнт — не змаглі адказаць на пастаўленае пытанне.

Інтэрфакс.

Старонка Паўла Глобы

14 ЧЭРВЕНЯ, НЯДЗЕЛЯ

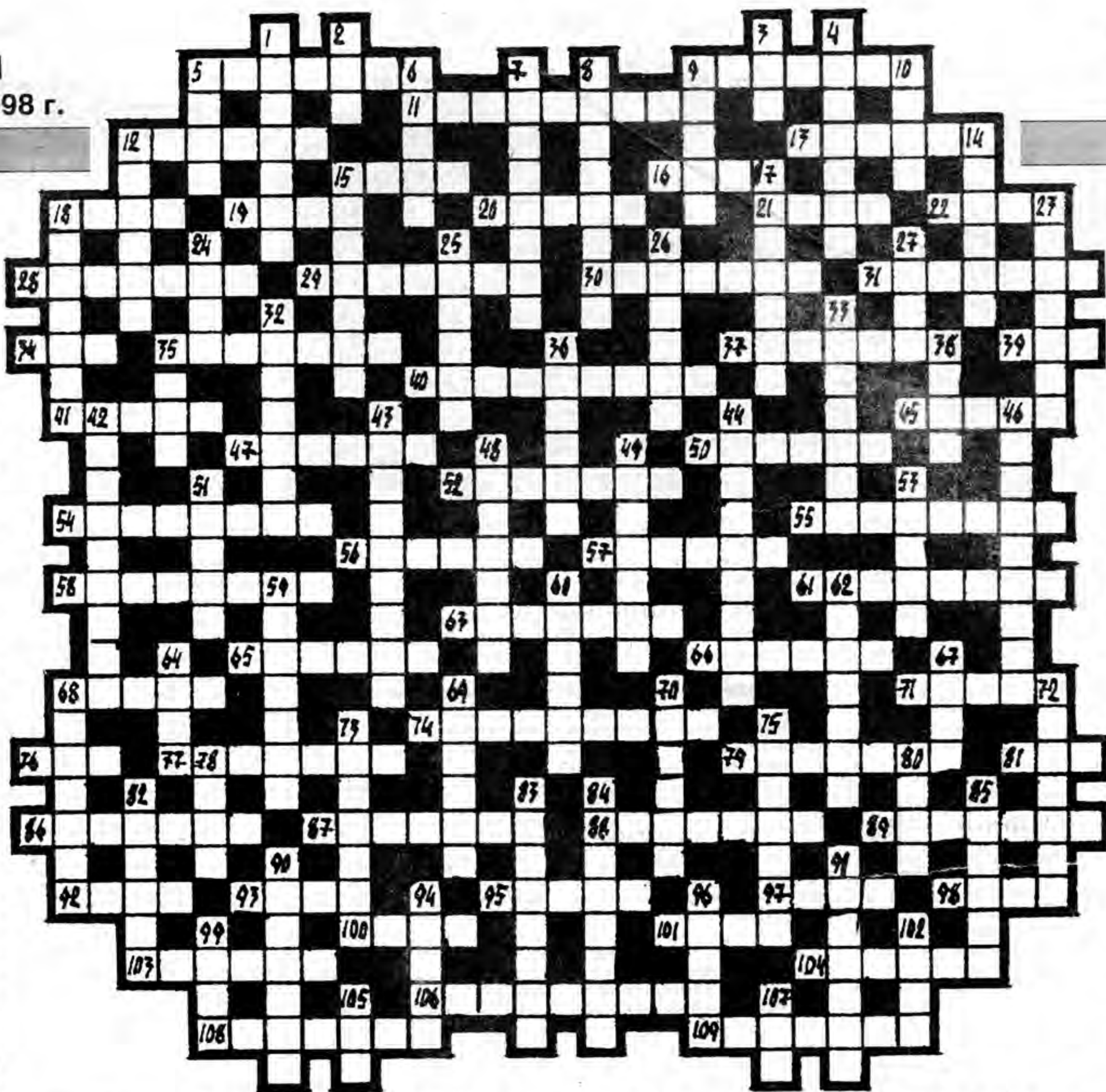
Рэкамендацыі. Дзень павінен быць прысвечаны справам, вялікім набыткам, падліку прыбытку і пакупкам. Вельмі добра дарыць падарункі, якія прыносяць радасць. Жанчыны сёння павінны паўстаць ва ўсёй сваёй прыгажосці. Апранайце самае новае і прыгожае адзенне, насіце ўпрыгажэнні, карыстайцеся касметыкай. Нельга праяўляць ганарлівасць, высакамернасць, зайздрасць. Карысна апрацоўваць зямлю. Асцярожнасці ў абыходжанні патрабуе бытавая тэхніка, таму што праяўляюцца ўсе скрытыя дэфекты і паломкі. Калі ваш аўтамабіль не завёўся з першага разу, то лепш скарыстайце паслугі грамадскага транспарту. Паказана чыстка арганізма, асабліва скуры.

Медыцына. Добра займацца спортам, можна даць нагрузку на сэрца і сасудзістую сістэму. Процiпаказана лячэнне артрытаў, а таксама захворванняў нервовай сістэмы, зроку, ног і верхняй часткі спіны. Можна лячыць зубы, дабратворна ўплываюць касметычныя працэдуры.

Падрыхтавана да друку спецыяльна для «Звязды» астралагічным цэнтрам «АРБА».

СУБОТНІМ ВЕЧАРАМ

КРЫЖАВАНКА

По гарызанталях: **5**. Вясковае пазямельнае аб'яднанне жыхароў вёскі ў старой Беларусі. **9**. Беларускі драматург-класік, байкапісец, аўтар драмы «Людзі і д'яблы». **11**. Скульптурная кампазіцыя беларускага аўтара А. Заспіцкага. **12**. Беларускі паэт, аўтар паэмы «Крывёю сэрца». **13**. Зямельная мера на Беларусі ў XVI—XX ст.ст. **15**. Гарадскі пасёлак на поўначы Віцебшчыны. **16**. Баявая машына з гусенічным ходам. **18**. Возера на мяжы Мінскай і Гродзенскай абласцей. **19**. Браты — героі Айчыннай вайны з Салігоршчыны. **20**. Паэма А. Бажко. **21**. Дом адпачынку ў Ваўкавыскім раёне. **22**. Жывапісная карціна А. Кішчанкі. **28**. Раённы цэнтр на Міншчыне. **29**. Паэма Р. Барадуліна. **30**. Беларуская паэтэса, аўтар зборніка вершаў «Вецер над стромай». **31**. Назва кінатэатра ў Бабруйску. **34**. Пошліна, якая бярэцца з вандроўнікаў пры пераездзе з адной дзяржавы ў другую. **35**. Вёска ў Ляхавіцкім раёне, дзе знаходзіцца мемарыяльны парк пейзажнага тыпу. **37**. Паяснoе адзенне беларускіх жанчын. **39**. Гарадскі пасёлак у Карэліцкім раёне. **40**. Перасадачная і паштовая станцыя на конным тракце Мінск—Навагрудак у XVI ст. **41**. Даўнейшая гаспадарчая пабудова ў заможных сялян на Беларусі. **45**. Традыцыйная беларуская нацыянальная страва. **47**. Станок для хатняга ткання на Беларусі. **50**. Драўляная скульптура А. Грубэ. **52**. Партызанская брыгада, якая дзейнічала ў часы Айчыннай вайны на поўдні Гомельшчыны. **54**. Беларускі сцэнічны мужчынскі танец. **55**. Беларускі пісьменнік, аўтар рамана «Плач перапёлкі». **56**. Раённы цэнтр на Віцебшчыне. **57**. Мемарыяльны комплекс ахвярам фашызму на Лагойшчыне. **58**. Від керамікі з абпаленай гліны розных колераў. **61**. Традыцыйны жанр рэлігійнага жывапісу. **63**. Жанр гісторыка-дакументальнай прозы ў старой беларускай літаратуры. **65**. Раённы цэнтр на Гродзеншчыне. **66**. Беларускі драматург, аўтар сцэнарыя мастацкага фільма «Канстанцін Заслонаў». **68**. Горад на рацэ Днепр. **71**. Народны ансамбль танца на Віцебшчыне. **74**. Народная драма К. Крапівы. **76**. Рака, прыток Прыпяці. **77**. Алімпійскі стадыён у Мінску. **79**. Народны духавы інструмент. **81**. Апавяданне польскай пісьменніцы Э. Ажэшкі. **86**. Вялікая група народаў на тэрыторыі Цэнтральнай і Усходняй Еўропы. **87**. Традыцыйная беларуская страва. **88**. Беларускі фальклорна-харэаграфічны ансамбль. **89**. Персанаж рамана І. Шамякіна «Снежныя зімы». **92**. Невялікая рака, прыток Мухаўца. **93**. Жывапісны твор дэкаратыўнага характару. **95**. Старажытны жанр беларускага фальклору. **97**. Невялікая рака ў Нясвіжскім раёне. **98**. Участак, на якім лес высякаўся, а зямля скарыстоўвалася пад ворыва. **100**. Асвяжальны напой. **101**. Балет Я. Глебава. **103**. Беларускі кампазітар, аўтар уверцюры «Памяці Янкі Купалы». **104**. Мера даўжыні ў сістэме мер Вялікага Княства Літоўскага. **106**. Вядомая калектыўная гаспадарка на Піншчыне. **108**. Апавяданне В. Быкава. **109**. Зборнік вершаў В. Зуёнка.

Па вертыкалях: **1**. Палярны лётчык-беларус, першы Герой Савецкага Саюза. **2**. Рыбалоўная прылада. **3**. Зборнік вершаў паэтэсы К. Буйло. **4**. Раённы цэнтр на Магілёўшчыне. **5**. Рака, прыток Нёмана. **6**. Тканы выраб з пасагу маладой. **7**. Традыцыйны персанаж славянскай міфалогіі. **8**. Від інкрустацыі на мэблі. **9**. Адзежына ў прадстаўнікоў знаці на старой Беларусі. **10**. Буйное вытворчае аб'яднанне ў Гродна. **12**. Генерал-маёр, Герой Савецкага Саюза, удзельнік баёў за вызваленне Беларусі ў часы Айчыннай вайны. **14**. Беларускі архітэктар, кіраўнік аўтарскага калектыву, які ствараў комплекс «Раўбічы». **15**. Моўная фармацыя жывой народнай мовы. **17**. Тарфянікавае паселішча эпохі неаліту і бронзавага веку на тэрыторыі Сенненскага раёна. **18**. Беларускі першадрукар, асветнік. **23**. Санаторый у сістэме курортаў Ждановічы. **24**. Лірычны пейзаж жывапісца У. Кудрэвіча. **25**. Мера сыпкіх рэчываў і вадкасцей у старой Беларусі. **26**. Персанаж рамана І. Шамякіна «Вазьму твой боль». **27**. Старажытны ўсходнеславянскі калядны абрад. **32**. Пісьменнік, аўтар рамана «Сустрэнемся на барыкадах». **33**. Буйны рэспубліканскі спартыўны комплекс. **35**. Возера ў Бешанковіцкім раёне. **36**. Раённы цэнтр у Гомельскай вобласці. **38**. Фільм беларускага кінааператара Ул. Пранько. **42**. Гарадскі пасёлак у Сенненскім раёне. **43**. Скульптар, аўтар помніка М. Гастэлу ў Радашковічах. **44**. Абаронца Брэсцкай крэпасці ў часы Айчыннай вайны, Герой Савецкага Саюза. **46**. Вакальны квартэт ансамбля «Харошкі». **48**. Рэлігійна-філасофская кніга Ф. Скарыны. **49**. Прадстаўнік аднаго з усходнеславянскіх народаў. **51**. Знакі старарускага безлінейнага нотнага пісьма. **53**. Рака, прыток Сожа. **59**. Народны ансамбль песні і танца былой Беларускай ваеннай акругі. **60**. Мемарыяльны комплекс у гонар прарыву блакады на Ушаччыне. **62**. Кампазітар, аўтар першага беларускага балета «Салавей». **64**. Асоба, якая ўзначальвала мясцовае кіраванне ў ВКЛ. **67**. Традыцыйны народны танец, карагод. **68**. Пісьменнік, аўтар аповесці «Сонца пад шпалы». **69**. Умераны народны танец на Гомельшчыне. **70**. Рака, якая цячэ па Расіі, Беларусі, Украіне. **72**. Беларуская актрыса, прыма тэатра Я. Купалы. **73**. Народны сольны мужчынскі танец. **75**. Падпольшчыца з Обальскага згуртавання «Юныя мсціўцы». **78**. Першы зборнік апавяданняў М. Гарэцкага. **80**. Свецкая бытавая песня-гімн у XVI—XVIII стст. **82**. Універсальны кніжны магазін у Мінску. **83**. Кніга літаратурных партрэтаў А. Бялевіча. **84**. Жывапісец, аўтар карціны «Падпісанне маніфеста аб стварэнні БССР». **85**. Дакументальна-публіцыстычны цыкл героіка-патрыятычнай тэматыкі БТ. **90**. Адзін з арганізатараў і кіраўнікоў падполля ў Мінску, Герой Савецкага Саюза. **91**. Заслужаны ўрач Беларусі, Герой Сацыялістычнай Працы. **94**. Тэлеопера Г. Вагнера. **96**. Цэнтральнае возера ў Бярэзінскім запаведніку. **99**. Чыгуначны вузел на Віцебшчыне. **102**. Пісьменнік, аўтар апавядання «Палескія рабінзоны». **105**. Беларуская спартсменка, чэмпіёнка свету па спартыўнай гімнастыцы. **107**. Пагранічная рака ў Беларусі.

Склаў Валерый ПІНЧУК.
г. Бабруйск.

КРЫПТАГРАМА

Разгадайце спачатку чатыры ключавыя словы, а потым замяніце аднолькавыя лікі на адпаведныя ім аднолькавыя літары. У выніку вы прачытаеце традыцыйную народную мудрасць.

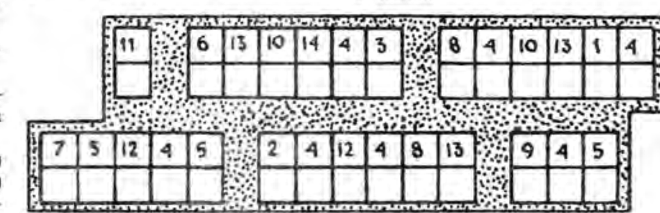
а) 8, 4, 12, 3, 14, 9, 10, 4 — эфіраалейная расліна сямейства парасонавых;

б) 2, 13, 1, 4 — натуральная знакавая сістэма, сродак зносін і прагрэсу мыслення ў чалавечым калектыве;

в) 6, 13, 14, 8, 11 — славуты санаторый у Гомельскай вобласці;

г) 7, 4, 12 — лікавая ацэнка поспехаў у школе, у спорце.

Склаў Уладзімір ЭСМАНТОВІЧ.
г. Мінск

ПРАВЕРЦЕ АДКАЗЫ

Крыжаванка (6 чэрвеня). Па гарызанталях: 3. Паводка. 6. Гравёр. 8. Страфа. 10. Энцыклапедыст. 11. Рэйд. 12. Барс. 14. Нерат. 15. Андантэ. 18. «Смага». 23. Пейзаж. 24. Вітраж. 25. Арктур. 26. Каратэ. 29. Валапас. 31. Белабародаў. 32. Планшэт. 36. Аксаміт. 37. Іск. 38. Сервант. 39. Спіка. 43. Аспід. 45. «Балкан». 46. «Іаланта». 47. Страўс. 50. Дыскваліфікацыя. 51. Канстанцінопаль. 53. Іардан. 55. Будулай. 56. Лоцман. 58. Кенія. 61. Свята. 62. Аксіёма. 63. Гід. 64. Маэстра. 69. Даўлуры. 70. «Камарынская». 71. Саквояж. 75. Рулада. 76. «Дрыгва». 77. Удакан. 78. «Трэмля». 82. Палех. 83. Капітал. 85. Факір. 87. Яхта. 88. Ліда. 89. Трыганаметрыя. 90. Жаўнер. 91. Надзея. 92. Радыска. **Па вертыкалях**: 1. «Навалазараўская». 2. Івянец. 3. Прыма. 4. Андрэ. 5. Яранга. 6. Гюйс. 7. Рэгаліі. 8. Стамбул. 9. Абас. 11. Рэзерв. 13. Септэт. 16. Наждак. 17. Тварог. 19. Хасан. 20. Арменія. 21. Экзамен. 22. «Гаянэ». 27. Байкал. 28. Глінка. 30. Архітэктоніка. 33. Экспрапрыяцыя. 34. Падасінавік. 35. Светлагорск. 39. Сатырык. 40. Абразія. 41. Радыкал. 42. Атласаў. 43. Асананс. 44. Джульфа. 48. Фал. 49. Юсы. 52. Муніцыпалізацыя. 54. Ракурс. 57. Маршал. 59. Эмбарга. 60 Наганаў. 65. Элада. 66. Тамара. 67. Эскуда. 68. Аверс. 69. Даўрыя. 72. Жалеза. 73. Аркестр. 74. Карамян. 79. Раманс. 80. Мікола. 81. Стаж. 83. Кагор. 84. Літва. 86. Міня.

Крыжаванка-блытаніна (6 чэрвеня). Па гарызанталях: 5. Прыпек. 6. Бондар. 8. Дзейнік. 10. Цемра. 11. Нарды. 12. Сцяг. 13. Град. 17. Песня. 19. Цуглі. 20. Артыкул. 21. Полацк. 22. Скурат. **Па вертыкалях:** 1. Прыпеў. 2. Пенза. 3. Комін. 4. Каляды. 7. Айва. 8. Драціна. 9. Каравул. 14. Нейлон. 15. Грыб. 16. Аловак. 18. Ярыца. 19. Цурка.

УСХОДНІ ГАРАСКОП НА НАСТУПНЫ ТЫДЗЕНЬ

ШАЛІ АТРЫМАЮЦЬ СВАБОДУ ДЗЕЯННЯЎ, А РЫБАМ ТРЭБА БЫЦЬ АСЦЯРОЖНЫМІ

На гэтым тыдні КАЗЯРОГ паспяхова завершыць пачатую раней нейкую важную справу. Скарыстайце цяперашнія спрыяльныя магчымасці для старту новага прадпрыемства. Служачага чакаюць прыемныя навіны. Калі працуеце ў турыстычным агенцтве, вельмі верагодная паездка за мяжу. У пытанні аптымальнага ўкладання грошай вам спатрэбіцца кансультацыя вопытнага эксперта.

ВАДАЛЕЮ гарантуецца стабільнасць па ўсіх напрамках, сфера дзейнасці значна расшырыцца. У пачатку тыдня не выключаны некаторыя замарочкі, з якімі справіцеся да пятніцы. Паступяць цікавыя дзелавыя прапановы. Магчыма буйная пакупка. Адпраўляйцеся ў кароткую вясёлую паездку з любімым чалавекам, у вас будзе цудоўны адпачынак.

РЫБАМ на дадзеным этапе не рэкамендуецца ўступаць ні ў якія фінансавыя абавязацельствы. Размяшчэнне планет на вашым асабістым небасхіле ў цэлым спрыяльнае, аднак сітуацыя на рынку каштоўных папер можа змяніцца не ў лепшы бок. Займайцеся бягучымі справамі і не прымайце вельмі хуткіх рашэнняў. Новае любоўнае захапленне надоўга створыць прыўзняты настрой.

Як відаць, АВЕНУ трэба ўрэгуляваць нейкія недарэчныя праблемы. Яны могуць быць звязаны як з фінансамі, так і са справамі сардэчнымі, ад вас спатрэбіцца гранічная канцэнтрацыя намаганняў. Пазбягайце на гэтым тыдні падпісвання якіх-небудзь дакументаў. Дамай авалодвае жаданне зрабіць непатрэбную пакупку, рызыкуеце патраціць грошы ўпустую.

У ЦЯЛЬЦА з'явяцца ўсе падставы для аптымістычнага погляду на жыццё. Завяжаце вельмі карысны кантакт, які акажа ўплыў на далейшае развіццё падзей вакол вас. Пры заключэнні кантракта або здзелкі пастарайцеся ўнікнуць у самыя дробныя дэталі. Вам удасца разблытаць нейкую галаваломную справу. Закаханым не варта «спальваць масты» або стукаць дзвярыма.

БЛІЗНЯТЫ намячаюць мноства планаў, важна беспамылкова вызначыць прыярытэты пры іх ажыццяўленні. Інтуіцыя павінна падказаць вам правільны напрамак. Магчымы нязначныя праблемы з дачай або загарадным участкам. Дыпламатычна адхіліце пабочны ўдзел у вашых справах. Пазбягайце кантактаў з варажбіткамі, вядзьмаркамі і шаманамі — ёсць рызыка звязацца з нячыстай сілай.

РАК атрымае магчымасць нядрэнна зарабіць, аднак трэба праявіць асцярожнасць пры ўступленні ў дагаворныя абавязацельствы. Планеты ва ўсім спрыяюць ваеннаслужачым, супрацоўнікам міліцыі і праваахоўных органаў. Жанчына сярэдніх гадоў завяжа вельмі прыемнае знаёмства з сапраўдным мужчынам. Астролагу бачацца доўгія любоўныя адносіны і частыя эмацыянальныя ўспышкі.

У жыцці ЛЬВА наспявае нейкая важная змена. Яна можа быць звязана са зменай работы або пераездам у іншую кватэру. На гэтым тыдні будуць паспяховымі ўсе аперацыі, звязаныя з банкамі і страхавымі агенцтвамі. Каля вас можа з'явіцца нейкая карысная персона, якая будзе абяцаць вінныя рэкі і сяўружныя берагі. Хутчэй за ўсё, яна паспрабуе выманіць у вас грошы.

ДЗЕВА можа смела падаваць любое прашэнне або заяву, станоўчая рэзалюцыя гарантавана спрыяльным размяшчэннем планет. Наперадзе многа папяровай работы. Азартныя Дзевы могуць рызыкнуць, купіўшы пачак латарэйных білетаў або сеўшы за зялёны стол — верагоднасць выйгрышу вельмі вялікая. Каб павялічыць такую магчымасць, надзеньце што-небудзь зялёнае або блакітнае.

ШАЛІ атрымаюць на службе поўную свабоду дзеянняў. У вас з'яўляецца рэальны шанц праявіць свае таленты і здольнасці. Не звяртайце ўвагі на дробныя замарочкі і дзейнічайце на галоўным напрамку. Бізнесмен будзе мець магчымасць значна расшырыць сферу сваёй дзейнасці. Пазбягайце нездаровай рэакцыі на калючыя заўвагі дамашніх, хутка ўсё ўладзіцца само па сабе.

СКАРПІЁНУ трэба максімальна выкарыстаць спрыяльную, але вельмі зменлівую дзелавую сітуацыю. Калі вас не падвядзе здольнасць арыентавацца, атрымаеце вельмі нядрэнныя дывідэнды. Далёкая паездка акажацца паспяховай. Сямейнай пары на банкетах і вечарынках трэба быць бліжэй адзін да аднаго, бо хтосьці паспрабуе ўклініцца паміж вамі, каб стварыць любоўны трохвугольнік.

СТРАЛЕЦ рызыкуе паддацца дэпрэсіі або ўпасці ў меланхолію. Свет недасканалы і поўны плеткароў і зайздроснікаў, аднак гэта не падстава для з'яўлення ў вас адмоўных эмоцый. Калі дазволяць абставіны, пабудзьце сам-насам з думкамі аб вечных каштоўнасцях. Абавязкова наведайце магілу блізкага чалавека і храм Божы.

Сяргей БУЛАНЦАЎ, кар. ІТАР-ТАСС.
г. Дэлі.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.

Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

Рэгістрацыйны нумар 1.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-28-69, 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Магілёве — 31-13-75, Паставах — 26-562; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-04-52, 32-31-98.
***ФАКС**: 68-27-79. **E-mail:** daily@zwyazda.belpak.minsk.by*

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 87.610. Індэкс 63850.
Зак. № 3593.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12